

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211“Ветеринарна медицина”

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я собак і котів»

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Зав.кафедри епізоотології та
інфекційних хвороб тварин
канд.вет.наук, доц. _____ В.В. Зажарський
«_____» _____ 2022 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН ТА ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ
ГЕНІЧЕСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
26.03 – ДР.761 22 04 15. 055. ПЗ

Студентка – дипломниця _____ Людмила ПІЛІПАС

Керівник дипломної роботи

канд. вет. наук, доц. _____ Володимир ЗАЖАРСЬКИЙ

Консультанти:

з охорони праці

канд.с.-г.наук, доц. _____ Валентина САПРОНОВА

з економічних питань

канд.вет.наук, доц. _____ Володимир ЗАЖАРСЬКИЙ

Дніпро – 2022

З М І С Т

РЕФЕРАТ	3
АНОТАЦІЯ	4
ВСТУП	9
1.ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
2. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	20
2.1. Матеріали і методи дослідження	20
2.2. Характеристика лікарні ветеринарної медицини	20
2.3. Результати власних досліджень та їх аналіз	26
2.4. Розрахунок економічної ефективності	57
3.ОХОРОНА ПРАЦІ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ	61
3.1 Аналіз стану охорони праці	61
3.2. Аналіз небезпечних та шкідливих виробничих факторів	62
3.3. Пожежна безпека	63
4.ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	65
5.СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
6.ДОДАТКИ	71

РЕФЕРАТ

Піліпас Л. Д. Особливості профілактики інфекційних захворювань тварин на території Генічеського району Херсонської області // Дипломна робота кваліфікаційного рівня «Магістр» зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2022, с. 74 друкованого тексту, який складений за такими пунктами: реферат, анотація, вступ, огляд літератури, власні дослідження, охорона праці у ветеринарній медицині, висновки і пропозиції виробництву, список використаної літератури та додатки. Доповнена 9 ілюстраціями, 20 таблицями.

Профілактика інфекційних захворювань тварин – є однією з найважливіших ланок в аграрній промисловості (збудники хвороб різної етіології завдають катастрофічних економічних збитків) та життю людини в цілому (зоонози).

Мета: виявлення інфекційних захворювань тварин на території Генічеського району та впровадження ефективних діагностичних та лікувально-профілактичних заходів запропонованих Генічеською державною лікарнею ветеринарної медицини за 2019-2021 рр.

Дослідження були проведені в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини міста Генічеськ.

У роботі був проведений аналіз захворюваності тварин на інфекційні захворювання та впровадження профілактичних заходів за для попередження подальшого виникнення спалахів у Генічеському районі.

Результати проведеної роботи викладені у матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції до 100-річчя Дніпровського державного аграрно-економічного університету (1922-2022 рр.) м. Дніпро, Україна, 18 травня 2022 року, частина 1.(Додаток Б).

АНОТАЦІЯ

Л.Д. Піліпас

тема: «ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН НА ТЕРИТОРІЇ ГЕНІЧЕСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Мета: виявлення інфекційних захворювань тварин на території Генічеського району та впровадження ефективних діагностичних та лікувально-профілактичних заходів запропонованих Генічеською державною лікарнею ветеринарної медицини за 2019-2021 рр.

Дослідження були проведені в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини міста Генічеськ.

У роботі був проведений аналіз захворюваності тварин, птиці та бджіл на інфекційні захворювання та впровадження профілактичних заходів за для попередження подальшого виникнення спалахів у Генічеському районі у період з 2019-2021 рр.

При проведенні статистичного аналізу проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин спостерігається зменшення кількості різних діагностичних досліджень з 2019 року по 2021 рік (особливо на 2021 рік), а деякі дослідження перестали планувати на 2021 рік. На це вплинуло, насамперед, зменшення фінансування ветеринарної установи, зменшення кількості різних видів тварин на території господарств ветеринарної власності, які підпорядковуються Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини. На 2021 рік додали до плану дослідження єнотовидних собак (сказ), оленів (ящур всіх типів, бруцельоз, лептоспіроз), дослідження зайців (бруцельоз, туляремія).

При проведенні статистичного аналізу виконання плану проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів можна побачити перевиконання плану у більшості випадків, та в наслідок цього регіон залишається благополучним щодо інфекційних захворювань.

Ключові слова: профілактика інфекційних захворювань, щеплення, діагностичні дослідження, лікувально-профілактичні заходи.

SUMMARY M.V.

L.D. Pilipas

topic: "FEATURES OF PREVENTION OF INFECTIOUS DISEASES OF ANIMALS ON THE TERRITORY OF THE GENETIC DISTRICT OF KHERSON REGION"

Objective: detection of infectious animal diseases in the Genichesk district and implementation of effective diagnostic and treatment-and-prophylactic measures proposed by the Genichesk State Hospital of Veterinary Medicine for 2019-2021.

The research was conducted in the Genichesk District State Veterinary Hospital of Genichesk.

The analysis of the incidence of infectious diseases in animals, poultry and bees and the implementation of preventive measures to prevent further outbreaks in the Genichesk district in the period from 2019-2021.

When conducting statistical analysis of diagnostic studies for the prevention of infectious animal diseases, there is a decrease in the number of different diagnostic studies from 2019 to 2021 (especially in 2021), and some studies have stopped planning for 2021. This was influenced, first of all, by the reduction of funding for the veterinary institution, the reduction in the number of different species of animals on the territory of veterinary farms, which are subordinated to the Genichesk District State Hospital of Veterinary Medicine. For 2021, the research plan included raccoon dogs (rabies), deer (foot-and-mouth disease of all types, brucellosis, leptospirosis), and the study of hares (brucellosis, tularemia).

The statistical analysis of the implementation of the vaccination plan and treatment and prevention measures can be seen in the overfulfillment of the plan in most cases, and as a result, the region remains prosperous in terms of infectious diseases.

The statistical analysis of the implementation of the vaccination plan and treatment and prevention measures can be seen in the overfulfillment of the plan in most cases, and as a result, the region remains prosperous in terms of infectious diseases.

Key words: prevention of infectious diseases, vaccinations, diagnostic researches, treatment-and-prophylactic measures.

ЦНС – центральна нервова система

ІФА – імуноферментний аналіз.

СО – слизова оболонка.

ССС – серцево-судинна система.

ДС – дихальна система.

ІС – імунна система.

ПЛР – полімеразна ланцюгова реакція.

АЧС – африканська чума свиней.

ГРДЛВМ – Генічеська районна державна лікарня ветеринарної медицини.

ЗУ – закон України

ЦРЛ – центральна районна лікарня

ВСТУП

Запорукою успішності в аграрній промисловості є належне дотримання та проведення: діагностичних, профілактичних, лікувально-профілактичних та ветеринарно-санітарних заходів. При належному дотриманні цих умов можна досягти статусу «благополучності» щодо інфекційних захворювань.

Але більшість нехтують цими заходами, та як наслідок зазнають значних економічних збитків на організацію карантинних, лікувальних та профілактичних заходів, які зосереджені на знищення інфекційного агенту в господарстві та попередженні виникнення ремісії.

Також необхідно пам'ятати про те, що більшість інфекційних хвороб є зоонозами, тобто спільними для тварин і людей [7].

Статистичні дані кажуть про те, що тільки 60% хвороб є спільними для тварин і людей, а з них від диких тварин – 70 % [32].

Взагалі, протиепізоотичні заходи – це сукупність заходів спрямованих на недопущення виникнення інфекційних хвороб, які включають в себе ветеринарно-санітарні вимоги, проведення діагностики та щеплень різних видів тварин та карантинні обмеження [9].

Мета роботи: виявлення інфекційних захворювань тварин на території Генічеського району та впровадження ефективних діагностичних та лікувально-профілактичних заходів запропонованих Генічеською державною лікарнею ветеринарної медицини за 2019-2021 рр.

Завдання:

1. Вивчити епізоотологічну ситуацію на території Генічеського району, який підпорядковується Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини.
2. Визначити особливості профілактичних протиепізоотичних заходів.

3. Провести розрахунок економічної ефективності діагностичних та лікувально-профілактичних заходів в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини.

1.ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Сибірка (з грец. – «anthracis» - вугілля) – висококонтагіозне, гостре інфекційне захворювання спільне для тварини і людини, викликається здатною до спороутворення бактерією [33].

За наявних статистичних даних, серед 10 туш інфікованих бактерією, переправлених на виробництво, виявляється, що наявна 1 людина хвора на шкірну форму сибірки [13].

Сибірка. Ситуація в Україні щодо виникнення спалахів хвороби піддається контролю ветеринарних служб, але слід пам'ятати за те, що у більшості випадків трупи хворих на сибірку тварин не спалювали, а закопували. Тому можна зробити висновок, що загроза існує по цей час [13].

Виявляються окремі спорадичні випадки з 2008 – 2017 рр. У цілому за цей час було виявлено 4 (серед яких: телиця, собака та дві вівці) підтвержені лабораторно випадки захворювання на сибірку [33].

Заразний вузликовий дерматит (нодулярний дерматит, шкірна бугорчатка) – висококонтагіозне захворювання викликане вірусами роду *Capripoxvirus*. Переважно хворіє велика рогата худоба, але за інформацією інших джерел додають до переліку азіатських буйволів, імпал, дрібну рогату худобу та жирафів [18].

Заразний вузликовий дерматит. Україна є благополучною щодо заразного вузликового дерматиту, але існує загроза транскордонної передачі збудника хвороби через Румунію. Захворювання здатне до повторного виникнення навіть після проведення усіх необхідних заходів знищення спалахів та підтримки статусу «благополучності», тому є

необхідність постійного контролю хвороби серед тварин на території України [18].

Класична чума свиней (CSFV – Classikal Swine Fever Virus) – висококонтагіозне системне захворювання свиней, що виникає внаслідок дії РНК-вірусу родини Pestivirus. Хвороба є надзвичайно небезпечною, летальність поголів'я майже 100%. Задає великих економічних збитків господарствам, тому є транкордонною хворобою і предметом контролю ветеринарних установ [11].

Класична чума свиней. Останній випадок виникнення класичної чуми свиней за період з 2012-2017 рр. на території України був у 2015 р. На підставі цих даних можна зробити висновок, що ситуація на даний момент є під контролем ветеринарних установ. Але необхідно пам'ятати за те, що внаслідок переміщення диких свиней (які є джерелом вірусу у навколишньому середовищі), можливі перенесення захворювання з неблагополучних ділянок до благополучних [11].

Африканська чума свиней (ASFV – African Swine Fever Virus) – інфекційне захворювання диких та свійських свиней вірусної етіології, що характеризується ураженням органів кровотворення та незворотними змінами у паренхіматозних органах. Летальність становить – 100%, лікування та специфічна профілактика – відсутні. Хвороба завдає величезних економічних збитків господарству [21].

Африканська чума свиней. Україна є неблагополучною щодо АЧС з 2012 року – вперше на території України у південній її частині. Далі хвороба сказала о собі у центральній частині країни. На даний час, тільки територія Львівського регіону не зазнала шкоди від даного захворювання [8].

Ньюкаслська хвороба (азіатська чума) – надзвичайно заразне захворювання хатньої та синантропної птиці, викликане РНК-геномним вірусом родини Paramyxoviridae. Хвороба є системною: ураження органів дихання, головного мозку, цекальних залоз та паренхіматозних органів.

При захворюванні гине 100 % поголів'я (якщо гостра форма). Природнім джерелом розповсюдження вірусу серед птахів є суходольна та водоплавна птиця [19].

Сказ – це контагіозне, спільне для тварини і людини захворювання, що характеризується ураженням ЦНС. Спричинюється вірусом родини Rhabdoviridae. Природнім джерелом є гризуни, рукокрилі, дикі м'ясоїдні (вовки, лисиці). При ураженні не вакцинованої хатньої тварини летальність становить 100 % [5].

За статистичними даними, внаслідок нападу безпритульних тварин до медичних закладів звертаються близько 85 тисяч осіб. І серед них близько 10 % потребують щеплень, внаслідок підтвердженого відповідного діагнозу у хворої тварини [5].

Сказ. Територія півдня і сходу України є найбільш неблагополучною щодо виникнення випадків захворювання тварин на сказ за 2009-2020 рр. А на території заходу України виникають спорадичні випадки захворювання [5].

Тому ветеринарні заклади спрямовують усі зусилля на:

- розповсюдження вірусологічних знань серед населення;
- говорять про необхідність вакцинації хатніх тварин антирабічними вакцинами за для власної безпеки;
- попередження спалахів хвороби шляхом пероральної вакцинації резервуарних хазяїв: диких м'ясоїдних [12].

Гіподермоз – ентомозна хвороба хронічного перебігу великої рогатої худоби. Викликається личинками підшкірних оводів роду *Hypoderma*, види *Hypoderma bovis*, *Hypoderma lineatum* [15].

Хворіти на гіподермоз окрім великої рогатої худоби можуть ще дрібна рогата худоба, коні. Існують випадки захворювання людини. Молоді тварини піддані захворюванню у 3 рази частіше, ніж дорослі [15].

Гіподермоз зазвичай зустрічається у південній та північній Україні. При проведенні дослідження більше ніж 3000 личинок підшкірного овода

та встановленні морфологічної структуризації було виявлено, що виду личинок овода виду *Hypoderma lineatum* на території України не виявлено, превалює тільки *Hypoderma bovis* [26].

Більшість регіонів України (Полтавська, Миколаївська, Дніпровська, Черкаська) звільнені від цього ентомозу, внаслідок правильної роботи ветеринарних установ [26].

Сетаріоз – це паразитологічне захворювання тварин, основним ареалом якого є країни з тропічним кліматом. Останні випадки виявлення сетаріозу на територіях України: у 1986 році (південь України), 1999 році (північ України) та поодинокі випадки з 1998 – 2000 роки (центральна частина України) [17].

Хвороба спричинена нематодою роду *Setaria*, статевозрілі особини яких паразитують в замкнутих порожнинах тіла [17].

Цикл розвитку біогельмінта перебігає за участю проміжних хазяї: кровосисних комарів родини *Culicidae* [17].

Лейкоз великої рогатої худоби – хронічне інфекційне захворювання пухлинної природи, яке характеризується злоякісним «збільшенням» клітин органів кровотворення, порушення їх функцій та як наслідок – утворення пухлин [22].

Орієнтуючись на наявні дані, організація протиепізоотичних заходів, щодо *лейкозу великої рогатої худоби*, запропонованих ветеринарними установами в Україні працює, кількість неблагополучних щодо лейкозу господарств значно зменшилося майже на 40 % [22].

Моніторинг захворюваності в господарствах на лейкоз великої рогатої худоби за допомогою ІФА сироваток крові тварин залишається однією з найважливіших деталей в організації профілактичних заходів [22].

Злоякісна катаральна лихоманка (вірус синього язика) – вірусної етіології хвороба дрібної, великої рогатої худоби, оленів, володіє високою летальністю серед поголів'я, зазначає величезних економічних збитків господарствам та характеризується гнійними виділеннями з носових

отворів з утворенням кірок на СО; виділеннями з очей з наступним помутнінням рогівки внаслідок її набряку, також наявний набряк повік. Проявляєть хвороба у вигляді спорадичних випадків, розповсюдження досить важке [37].

У теорії олені можуть бути природнім джерелом інфекції, але це не підтверджено [37].

Ку-лихоманка – інфекційне захворювання великої рогатої худоби, яке характеризується патологіями репродуктивної системи, молочної залози, виснаженням та загибеллю тварин, що зазнає величезних економічних збитків у господарствах. Хвороба є спільна для тварин і людей. У навколишньому середовищі природним джерелом інфекції можуть бути велика кількість видів ссавців, птиці та членистоногих [4].

Хвороба реєструється у вигляді ензоотій, у період з 2009 – 2013 рр. були виявлені хворі на ку-лихоманку люди у центральній, південній та західній Україні [4].

Бруцельоз – це висококонтагіозне інфекційне захворювання тварин різних видів та людини, яке характеризується системним ураженнями різних систем організму: кровотворної, репродуктивної, імунної і т.д. [6].

Зазначають, що спалахи бруцельозу в господарстві виникають внаслідок допущення з неблагополучних господарств ремонтного молодняку до основного стада без встановлення попередніх карантинних обмежень. Особливістю хвороби є те, що при зараженні (відбувається при тісному контакті тварин одна з одною) наявний виражений період без наявних клінічних ознак. Проява основних симптомів виявляється тоді, коли хвороба у гострій стадії та не підлягає лікуванню [6].

У розповсюдженні захворювання провідну роль віддають рідинам організму (молоко, сеча, фекалії, сперма, навколоплідні води, виділення з піхви) від хворої тварини [6].

З 2012 року бруцельоз не реєструється на території України [2].

Лептоспіроз – інфекційне захворювання різни видів хатніх, диких тварин та людини, що супроводжується ураженням видільної, репродуктивної систем або може перебігати без характерних клінічних ознак та призводить до загибелі, внаслідок чого господарства зазнають економічних збитків [16].

Однією з найбільш важливих захворювань свиней є лептоспіроз. Серовару *Leptospira interrogans serovar pomona* надають більше уваги внаслідок того, що він вражає репродуктивну систему свиней, викликає народження мертвих плодів та аборти у самок після зараження [25].

Хвороба є спільною для тварин і людей. Зараження може відбутися під час забою зараженої тварини або під час обстеження її м'яса [25].

У поросят хворих на лептоспіроз захворювання може не проявляти ніяких клінічних ознак і зазвичай дізнаються про те, що тварина хвора під час патолого-анатомічного розтину. «Білі плями» на паренхімі нирок є патогномонічною ознакою лептоспірозу і свідчить про можливість зараження лептоспірами [25].

Туберкульоз – інфекційне захворювання різних видів тварин як хатніх так і диких, птиці та людини. Хвороба характеризується ураженням дихальної системи та лімфатичних вузлів. Передача збудника серед тварин здійснюється зазвичай через повітря, але існують і інші шляхи, але вони більш рідкі [14].

Економічні витрати у господарствах внаслідок занесення на його територію збудника різні. Це залежить від вираженості епізоотологічних особливостей туберкульозу та кількості коштів, затрачених господарством на звільнення від даного захворювання тварин. Було з'ясовано, що на 2010 році Україна була звільнена від туберкульозу [20].

Хламідіоз – це контагіозне захворювання ссавців, птахів та людини викликане мікроорганізмами (хламідіями). Хвороба вражає майже всі системи організму [1].

На території України значне розповсюдження хламідійної інфекції серед тварин припадає на 2005 – 2006 роки у центральній її частині. У свиней виявлені різні патології репродуктивної системи: народження нежиттєздатних або мертвих плодів, іноді виявляли запалення матки [1].

Штам хламідіозу S45 який виділили з фекалій клінічно здорових свиней охарактеризували як *C. trachomatis*. Штам 1710S – від абортваного плоду, від тварин з іншими патологіями репродуктивної системи та молочної залози і штам L71 – від свиней з наявними ураженнями запалення суглобів охарактеризували як *C. pecorum* [34].

Туляремія – інфекційне заразне захворювання викликане Грам «-» бактерією *Francisella tularensis*. Вважається, що даний мікроорганізм входить у рейтинг 10-ти відомих у всьому світі, який здатний викликати тяжкі недуги у всіх сприйнятливих багатоклітинних організмів. Механічними переносниками та ймовірними природними джерелами захворювання слугують кровосисні комахи, різні види кліщів та мух [30].

Розповсюдженість туляремії може бути дуже опосередкованою, охоплювати лише сотню кілометрів квадратних і зберігатися в даний ділянках здатна тривалий час. Для її «інфекційної активності» необхідні сприйнятливі фактори зовнішнього середовища [35].

Трихінельоз – інфекційне захворювання викликане круглим черв'яком роду *Trichinella*, є спільним для тварин і людей. Хвороба розповсюджена на території всього світу, за виключенням Антарктиди. Зараження виникає при споживанні людиною термічно не обробленого або погано обробленого м'яса від хворої тварини. Необхідно зауважити, що зараження відбувається тільки аліментарно при споживанні цист. Дефінітивним хазяїном є дикі та хатні свині, одомашнені м'ясоїдні та інші дикі: моржі, ведмеді та інші [31].

Лабораторна діагностика трихінельозу хатніх і диких тварин є необхідним критерієм, але цього не вистачає для пригнічення спалаху хвороби [31].

На теперішній момент у світі виявили 9 видів трихінельозу і всі вони є зоонозами [31].

Дирофіляріоз – нематодозне захворювання викликане клуглими черв'яками видів *Dirofilaria immitis*, *Dirofilaria repens* (сприйнятлива людина). Характеризується ураженням ССС, ЦНС, органів зору та різноманітні ураження шкіри. Механічними переносниками мікродирофілярій до сприйнятливого організму є кровосисні комахи [3].

Згідно отриманих статистичних даних на території південної, центральної та східних ділянок України було виявлено близько трьохсот хворих на дирофіляріоз чоловік. Внаслідок міграції членистоногих неможливо визначити джерело інвазії, але уві хворі відзначали напад комарів [3].

Сап – інфекційне захворювання дорослих особин непарнокопитних, яке характеризується ураженням ДС, ІС та шкіри [23].

Було з'ясовано, що передача інфекційного агента здійснюється серед тварин аліментарним шляхом: під час споживання корму та води. Факторами, що сприяють розповсюдженню та збереженню *Burkholderia mallei* у зовнішньому середовищі є недотримання належних ветеринарно-санітарних вимог [23].

Також звичайні кровосисні комахи різних видів, які розповсюджені у регіоні де стався спалах, можуть слугувати механічними переносниками від хворої тварини до здорової під час смоктання крові [23].

Грип А – інфекційне захворювання вірусної етіології, яке вражає декілька видів ссавців та птицю і характеризується ураженням ДХ. Основним природним джерелом інфекції у навколишньому середовищі є дика птиця. Це одна з перших хвороб, яка була виявлена у птиці та віднесена до списку А [36].

Специфічного лікування не розроблено внаслідок того, що вірус здатний до швидкої мутації [36].

Нозематоз – інфекційне захворювання медоносних бджіл, що викликається мікроспорідіями, характеризується ураженням системи травлення. За останні десятиріччя рівень популяція бджіл різко зменшився внаслідок різних причин і одна з них це стійке розповсюдження внутрішньоклітинних паразитів роду *Nozema*. Сприяють виникненню захворювання несприятливі фактори зовнішнього середовища: вплив різноманітних хімічних сполук, стрес-фактор [29].

Зараження відбувається аліментарним шляхом при заковтуванні спор с кормом. Спори завдають незворотних змін у системі травлення та при переході в гемолімфу комахи гинуть від зараження крові [29].

Акарапідоз – інфекційне захворювання статевозрілих особин бджіл, викликане членистоногими роду *Ascaris*, характеризується ураженням органів дихальної системи [27].

У дихальній системі бджіл, зокрема трахеї, циркулюють усі стадії розвитку кліщ, окрім самок під час спарювання [27].

Розповсюдження захворювання відбувається, головним чином, при закупівлі хворих бджіл з неблагополучних ділянок та внесення їх до основної колонії. Перенесення хвороби в межах колонії відбувається за рахунок «дрейфуючих» бджіл. Хворіють робочі бджоли, трутні та королева, але вважається, що найбільше кліщі «полюбляють» бджіл у віці 4-х діб життя [27].

Варооз – акарозне захворювання бджіл, викликане членистоногими роду *Varroa*, характеризується травматичним ураженням зовнішнього покриву бджіл. Сприйнятливими до захворювання є медоносні бджоли: трутні, королева та робочі бджоли [10].

Живлення кліщів відбувається за рахунок рідини, яка циркулює в судинах та міжклітинному просторі. Ураження бджіл гамазовими кліщами відбувається упродовж усієї біології паразита та не підлягає сезонному обґрунтуванню [10].

Американський гнилець – контагіозне захворювання медоносних бджіл, зокрема їх личинок, спричинене здатною до спороутворення бактерією виду *Paenibacillus larvae*. Без наданої етіотропної терапії летальність в межах колонії становить 100% [24].

Навіть за межами тіла господаря спори надзвичайно стійкі до будь-яких несприйнятливих факторів зовнішнього середовища. %. [24].

Патогномонічні клінічні ознаки наявні у стадії активного розпалу захворювання, які характеризуються генералізованими незворотними змінами у тваринах личинок [24].

Європейський гнилець – контагіозне захворювання медоносних бджіл, насамперед личинок у віці 4-5 діб життя, викликане бактерією виду *Melissococcus plutonius*. Зараженні личинки переміщують до своєї «комірки» поступово гинуть. Загибель відбувається внаслідок незворотних некротичних змін у тканинах, це наглядно проявляється на зміні кольору личинок: від білого до майже чорного [28].

При накопичення великої кількості загиблих личинок від вулику буде відчуватися неприємний запах [28].

2. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Матеріали і методи дослідження

Магістерська робота виконана в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини. В якості матеріалів для дослідження була використана звітна документація за 2019 – 2021 рр.

Кожного року в Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини складається «План проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин», «План проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин», «Аналіз виконання плану проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин», «Аналіз виконання плану проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин» та «План проведення ветеринарно-санітарних робіт».

Методи, які були використані при проведенні досліджень – метод порівняльного аналізу та статистичної обробки даних.

2.2. Характеристика лікарні ветеринарної медицини

ГРДЛВМ у місті Генічеськ, Генічеському районі, Херсонської області є установою ветеринарного профілю, що підпорядковується державі за для здійснення різноманітних завдань: діагностичних, лікувально-профілактичних, профілактичних заходів. Діє відповідно до ЗУ «Про ветеринарну медицину». ГРДЛВМ керована управлінням Держпродспоживслужби у місті Херсон.

Начальник, який є першою відповідальною особою за лікарню ветеринарної медицини є державним інспектором. Перед ним є певні обов'язки:

-розподіл праці відповідно до обов'язків спеціалістів ветеринарної медицини;

-організація роботи;

-створення та затвердження посадових інструкцій до кожного працівника ветеринарної установи (кожен працівник штату повинен ознайомитися з посадовою інструкцією та поставити підпис);

Професійний склад спеціалістів ГРДЛВМ складає – 27 осіб.

Лікарня обладнана транспортними засобами та необхідною для нормального функціонування офісу технікою, сучасною та зручною у використанні меблями. Також на території лікарні є ветеринарна аптека, ординаторська та операційна кабінети.

Спеціалісти штату працюють 40 годин у неділю без урахування вихідних з перервою 45 хвилин. Надається відповідно до ЗУ «Про відпустки» щорічна відпустка.

Відповідно до посадового окладу працівники отримують заробітну плату, яка затверджена установою в області.

Лікарня має структурні підрозділи:

- Новоолексіївська, дільнична лікарня ветеринарної медицини;
- Новогригорівська дільнична лікарня ветеринарної медицини;
- Партизанська дільниця;

Таблиця 1.

Об'єкти, які підпорядковуються ГРДЛВМ із зазначеною кількістю тварин (велика рогата худоба), тис. на 2021 рік

Назви об'єктів	Сукупна кількість тварин (велика рогата худоба), тис., наявна на 2021 рік
м. Генічеськ	0.02
сmt. Рикове	0.165
с. Догмарівка	0.152
с. Москаленко	0.138

продовження таблиці 1

с. Гайове	0.015
с. Новогригорівка	0.34
с. Новодмитрівка	0.313
с. Люблянка	0.037
с. Веснянка	0.04
с. Новоіванівка	0.104
с. Пробудженіє	0.006
с. Озеряни	0.098
с. Бджілка	0.012
с. Новий Азов	0.03
с. Павлівка	0.15
с. Петрівка	0.36
с. Плавське	0.151
с. Вільне	0.049
с. Велетнівка	0.09
с. Привільне	0.174
с. Ногайське	0.196
с. Рівне	0.046
с. Сергіївка	0.005
с. Вікторівка	0.100
с. Муравейник	0.035

продовження таблиці 1

с. Новий Мир	0.055
с. Гордієнківці	0.009
с. Сокологівне	0.035
с. Новоєфремівка	0.115
с. Виноградний Клин	0.07
с. Стрілкове	0.21
с. Стокопані	0.13
с. Драгоманівка	0.028
с. Новий Труд	0.042
с. Щасливцеве	0.165
с. Генгірка	0.025
с. Приозерне	0.09
с. Азовське	0.2
с. Придорожнє	0.02
с. Червоне	0.046
с. Семихатки	0.019
с. Ясна Поляна	0.013
с. Салькове	0.002
с. Чонгар	0.118
с. Миколаївка	0.113
с. Нова Праця	0.012

продовження таблиці 1

с. Атамань	0.011
с. Сиваш	0.002
с. Попівка	0.014
с. Олексіївка	0.06
с. Бойове	0.025
с. Ярошок	0.015
сmt. Новоолексійка	0.21
ПП АФ «Промінь»	0.820

До основних завдань ГРДЛВМ відносять:

-запобігання занесення та розповсюдження інфекційного агенту на територію області з сусідніх регіонів та карантинних ділянок;

-обслуговування установ ветеринарного профілю та фізичних осіб, які підпорядковуються відповідній території;

-визначення дотримання ветеринарно-санітарних заходів, відповідно до ЗУ;

-проведення діагностичних, профілактичних заходів серед тварин;

-захист людей на території району від зооантропонозів;

Лікарня направлена на сприяння:

-переліку та ідентифікації тварин;

-підвищення кваліфікаційного рівня спеціалістів ветеринарної установи;

-практичне використання сучасних досягнень у ветеринарії;

Лікарня відповідальна за:

-впровадження протиепізоотичних заходів за для недопущення занесення на підпорядковану територію;

- контроль відповідного дотримання ветеринарно-санітарних норм;
- проведення знищення інфекції, комах та гризунів на ветеринарних установах, що мають безпосередній контакт з сільськогосподарськими тваринами, продуктів тваринництва та їх переборки, різноманітних біологічних рідин, препаратів ветеринарного профілю, кормів, мінеральних добавок, транспортних засобів;
- при виникненні спалаху інфекції серед поголів'я – з'ясувати причину;
- ідентифікація тварин, що захворіли та загинули;
- проведення серед спеціалістів ветеринарної медицини атестації;
- має компетенцію у видачі ветеринарних документів;
- своєчасне виконання планів та проведення щоквартальної звітності;

Коротка географічна характеристика регіону

Генічеський район розташовано у південній степній зоні Причорноморської низини, у південно-східній частині Херсонської області. На півдні Генічеський район межує з республікою Крим, на заході та північному заході з Новотроїцьким та Іванівським районами Херсонської області, на півночі – з Запорізькою областю.

Зі сходу, південного сходу та півдня омивається Азовським морем, Утлюгським лиманом і затокою Сиваш. Район включає: Чонгарський півострів, косу Арабатська Стрілка та півострів Бірючий.

Утворено Генічеський район у 1928 році. Площа складає 3 тис. кв. км. У районі 54 населених пунктів, в яких проживає 54393 людей.

В межах району велика частина Азово-Сиваського заповідно-мисливського господарства.

Територію району пересікають залізничні та автомобільні магістралі. Працює портопункт.

З 1958 року острів Бірючий має осередок туляремії. Населення острова Бірючий та Арабатської Стрілки активно імунізуються проти туляремії.

2.3. Результати власних досліджень та їх аналіз

Кожного року в Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини складається «План проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин», «План проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин», «Аналіз виконання плану проведення щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин», «Аналіз виконання плану проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин» та «План проведення ветеринарно-санітарних робіт».

З наданих даних, які викладені в таблицях 2-14, досліджувались заходи для різних видів тварин: велика рогата худоба, свині, дрібна рогата худоба, коні, птиця (приватний сектор), дика птиця, лисиці, єнотовидні собаки, олені, зайці, собаки, коти і бджоли.

Для великої рогатої худоби проводять діагностичні дослідження на ящур всіх типів, заразний вузликовий дерматит, гіподерматоз (підшкіряний овод), ситаріоз, лейкоз, катаральну лихоманку, ку-лихоманку, бруцельоз, лептоспіроз, туберкульоз.

Для свиней проводять діагностичні дослідження на хламідіози, бруцельоз, лептоспіроз, АЧС.

Для дрібної рогатої худоби проводять діагностичні дослідження на ящур всіх типів, скрепі, віспу, чуму, катаральну лихоманку, ку-лихоманку, бруцельоз.

Для коней проводять діагностичні дослідження на грип, сап.

Для хатньої птиці проводять діагностичні дослідження на грип, Ньюкаслську хворобу (приватний сектор).

Для дикої птиці проводять діагностичні дослідження на грип.

Для лисиць проводять діагностичні дослідження на трихінельоз, сказ.

Для єнотовидних собак проводять діагностичні дослідження на сказ.

Для оленів проводять діагностичні дослідження на ящур всіх типів, бруцельоз, лептоспіроз.

Для зайців проводять діагностичні дослідження на бруцельоз, туляремію.

Для собак проводять діагностичні дослідження на дирофіляріоз, сказ.

Для котів проводять діагностичні дослідження на сказ.

Для бджіл проводять діагностичні дослідження на нозематоз, акарапідоз, варооз (варроатоз), американський гнилець, європейський гнилець.

Методи проведених діагностичних досліджень: клінічний, алергічний, лабораторний, серологічний, вірусологічний, метод ІФА, метод ПЛР.

Був виконаний аналіз виконання плану протиепізоотичних заходів за 2019-2021 рр.

Аналіз проведення та виконання планів діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин за 2019-2021 рр. Генічеський район, Херсонська область:

Таблиця 2.

Сукупний аналіз проведених досліджень для великої рогатої худоби

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено клінічно</u>									

продовження таблиці 2

Ящур всіх типів	4.0	4.0	100	3.8	3.8	100	2.8	2.8	100
Заразний вузликовий дерматит	4.0	4.0	100	3.8	3.8	100	2.8	2.8	100
Гіподерматоз (підшкіряний овод) великої рогатої худоби	4.0	4.0	100	3.8	3.8	100	2.8	2.8	100
<u>Досліджено лабораторно</u>									
Сетаріоз	0.6	0.6	100	0.6	0.6	100	0.6	0.6	100
Ящур всіх типів	-не заплановано-			-не заплановано-			-не заплановано-		
Заразний вузликовий дерматит	0.01	0.01	100	0.01	1.01	100	-не заплановано-		
<u>Досліджено серологічно</u>									
Лейкоз	4.1	4.1	100	3.7	3.7	100	2.8	2.8	100
Ящур всіх типів	-не заплановано-			-не заплановано-			-не заплановано-		
Заразний вузликовий дерматит	0.06	0.05	83	-не заплановано-			0.06	0.06	100

продовження таблиці 2

Катаральна лихоманка	0.01	0.01	100	0.01	0.01	100	0.01	0.01	100
Ку-лихоманка	0.01	0.01	100	0.01	0.01	100	0.01	0.01	100
Бруцельоз	4.55	4.55	100	3.74	3.74	100	2.8	2.8	100
Лептоспіроз	0.3	0.3	100	0.3	0.3	100	0.03	0.03	100
<u>Досліджено алергічно</u>									
Туберкульоз	6.5	6.5	100	5.5	5.5	100	4.5	4.5	100
<u>Досліджено методом ІФА</u>									
Лейкоз	0.64	0.64	100	0.64	0.64	100	0.64	0.64	100
Бруцельоз	0.64	0.64	100	-не заплановано-			0.64	0.64	100

Велика рогата худоба (досліджено клінічно) на ящур всіх типів, заразний вузликовий дерматит, гіподерматоз (підшкіряний овод), у 2019 році було заплановано 4.0 тис. досліджень, за 2021 рік - 2.8 тис. Кількість поголів'я запланованого на проведення досліджень зменшилася на 1.2 тис. План по всім дослідженням виконаний на 100%.

Дослідження лабораторне на ситаріоз – залишилося без змін, ящур всіх типів був виключений з планування, заразний вузликовий дерматит –

у 2019 – 2020 роках кількість поголів'я для дослідження складала 0.01 тис., у 2021 році не планували. План по всім дослідженням виконаний на 100%.

Досліджено серологічно на лейкоз у 2019 році було заплановано 4.1 тис. досліджень, а у 2021 році – 2.800 тис. Кількість досліджень була зменшена на 1.1 тис., дослідження на ящур всіх типів не було заплановано на 2019 – 2021 рр., заразний вузликовий дерматит у 2019 році було заплановано 0.06 тис., з яких було досліджено лише 0.05 тис. – це 83 %, на 2020 рік не було заплановано, а у 2021 заплановано 0.06 тис. – 100% виконання, кількість запланованих досліджень на ку-лихоманку та лептоспіроз залишилася без змін, план виконаний на 100%, бруцельоз -у 2019 році було заплановано 4.55 тис, а у 2021 році – 2.8 тис. Кількість досліджень була зменшена на 1.75 тис, план виконаний на 100%.

Досліджено алергічно на туберкульоз – у 2019 році було заплановано 6.5 тис., у 2021 році – 4.5 тис. Кількість досліджень була зменшена на 2.0 тис. План виконаний на 100%.

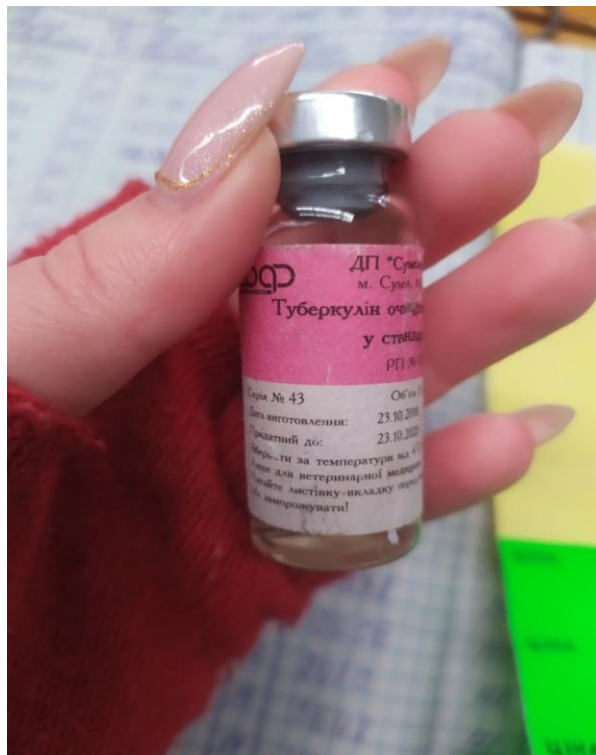

Рис. 1 Використання ветеринарного препарату «Туберкулін» для проведення алергологічного дослідження

Рис. 2 Використання безголкового ін'єктору для проведення туберкулізації

Досліджено методом ІФА на лейкоз план залишився без змін з 2019 – 2021 рр. План виконаний на 100%, на бруцельоз план залишився сталим за винятком 2020 року, коли дослідження не було заплановане.

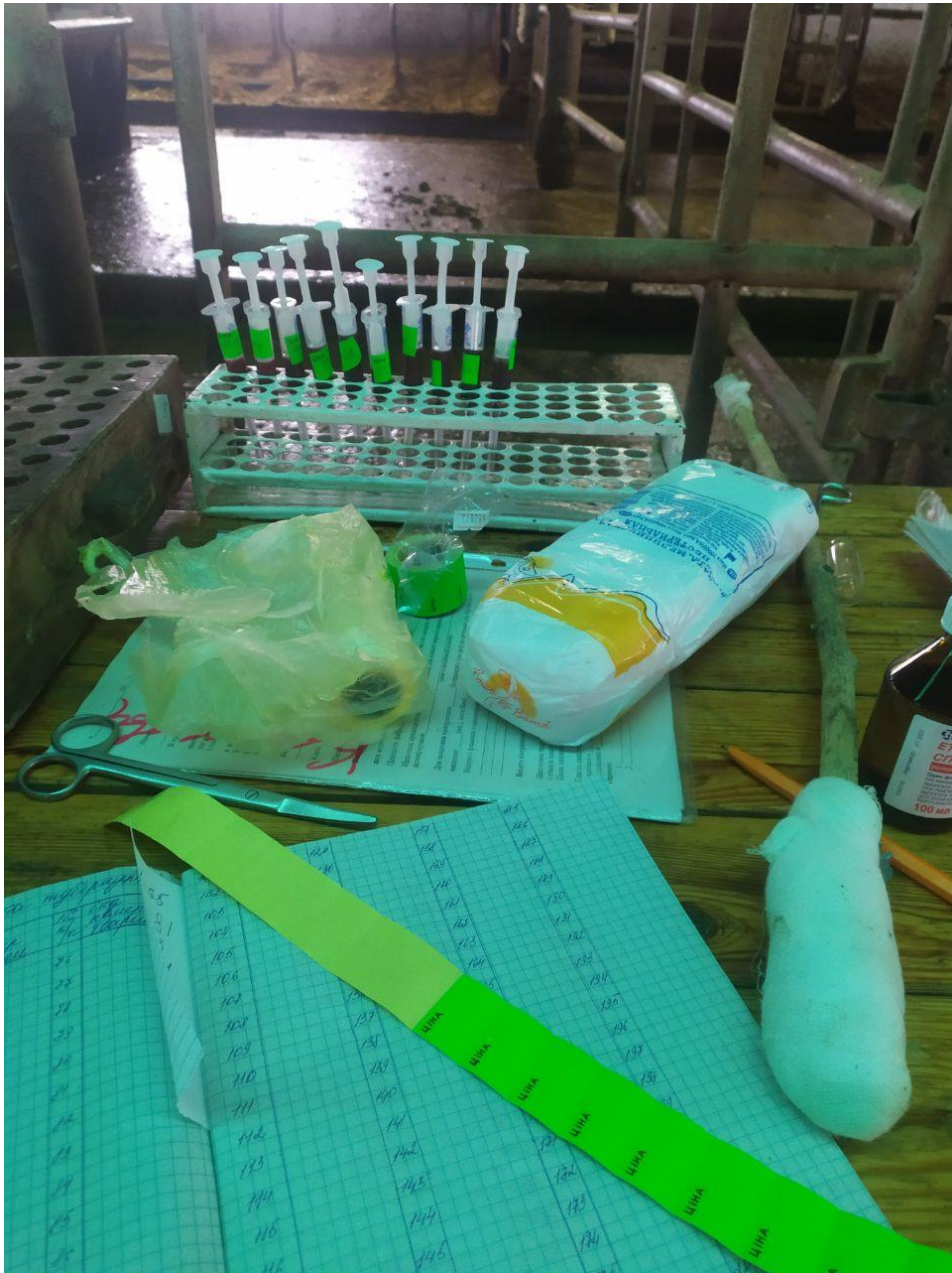

Рис. 3 Здійснення обліку тварин, біологічний матеріал який буде надісланий в обласну лабораторію для проведення діагностичних досліджень

ВІДМІТКА
 ДІКА
 Вип. № 15-3-14/37
 10 02 2020 р.

Відмітка державної лабораторії
 ветеринарної медицини
 дата надходження матеріалу
 доставлено проб _____
 забраковано _____

СУПРОВІДНА

До Херсонської державної лабораторії ім. Ценковського
 Адреса: Херсон, с. Інженерне, вул. Садова, 37
 При цьому надсилаємо 323 проб крові (сироватки) від ВРХ,
 що належать Генічеський район, с. Олексіївка ПП АФ «Промінь»
 для серологічного дослідження на бруцельоз ІФА, лейкоз ІФА
(вид дослідження) (зазначити, як захворювання)
 Господарство, бригада, отара, гурт, табун Благополучне
(благополучне чи неблагополучне,
щеплені тварини чи ні, назва вакцини і дата щеплення)

Дослідження проводиться первинне чи вдруге (підкреслити)

Дата і результати попереднього дослідження _____

Дата взяття проб крові 11.02.2020 року

[Підпис] Александр вет. мед.
 підпис

[Підпис] Чекмаров А.М.
 підпис

Промінь

Ф. ХРДЛ 5-7-6/02 від 01.12.2017

Рис. 4 Складання супровідного документу для направлення зразків у державну лабораторію ветеринарної медицини за 2020 рік

ГЕНІЧЕЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА
ЛІКАРНЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Відомості № 15-3-14/34
15.02.2021 р.

Відмітка державної лабораторії
ветеринарної медицини
дата надходження матеріалу _____
доставлено проб _____
забраковано _____

СУПРОВІДНА

До Херсонської регіональної державної лабораторії Державної служби України з питань
безпеки харчових продуктів та захисту споживачів

Адреса: вул. Садова, 37, сел. Інженерне, м. Херсон _____

При цьому надсилаємо 320 проб крові (сироватки) від корів _____,
що належать ПП «Агрофірма Промінь», Генічеський район, с. Олексіївка _____

для серологічного дослідження на лейкоз, бруцельоз
(вид дослідження) (зазначити, яке захворювання)

Господарство, бригада, отара, гурт, табун благополучне
(благополучне чи неблагополучне)

щеплення тварин проти сибірки із штаму «Sterne 34F2» 10.10.2020 року
щеплені тварини чи ні, назва вакцини і дата щеплення)

Дослідження проводиться первинне чи вдруге (підкреслити)

Дата і результати попереднього дослідження 10.10.2020 - РІД на лейкоз - негативно

Дата взяття проб крові 09.02.2021

Ветлікар
Ветлікар

Підпис
Підпис

Піп
Піп

М.П.

Рис. 5 Складання супровідного документу для направлення зразків у державну лабораторію ветеринарної медицини за 2021 рік

Отже, спостерігається тенденція до зменшення кількості запланованих досліджень, це наглядно видно на прикладі клінічного дослідження на ящур всіх типів, заразний вузликовий дерматит, гіподерматоз; серологічного дослідження на лейкоз, бруцельоз; алергічного дослідження на туберкульоз та дослідження методом ІФА на лейкоз.

Деякі види дослідження були виключені з планування на прикладі лабораторного дослідження ящуру всіх типів з 2019 року, заразного

вузликового дерматиту з 2020 року; серологічне дослідження ящуру всіх типів з 2019 року.

Інші види досліджень були знов заплановані у 2021 році після виключення у 2020 році, це серологічне дослідження заразного вузликового дерматиту; дослідження методом ІФА на бруцельоз.

Необхідно зауважити недотримання плану виконання серологічного дослідження заразного вузликового дерматиту у 2019 році – 83%.

Таблиця 3.

Сукупний аналіз проведених досліджень для свиней

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено серологічно</u>									
Хламідіози	0.012	0.012	100	-не заплановано-			0.012	0.012	100
Бруцельоз	0.126	0.126	100	0.126	0.126	100	0.126	0.12	95
Лептоспіроз	0.012	0.012	100	0.012	0.012	100	0.012	0.012	100
<u>Досліджено методом ПЛР</u>									
Африканська чума свиней	0.085	0.09	105	0.052	0.05	96	0.04	0.04	100
Хламідіози	0.011	0.019	172	0.012	0.012	100	-не заплановано-		

Свині (досліджено серологічно) на хламідіоз було заплановано та виконано у 2019 році та 2021 році 0.012 тис., у 2020 році дослідження не було заплановане, бруцельоз – у 2019 - 2021 рр. було заплановано 0.126

тис., план виконаний на 100%. У 2021 році із запланованих 0.126 тис. виконано 0.12 тис. – 95%. Дослідження на лептоспіроз залишилося без змін з 2019 – 2021 рр. З 2019 -2021 рр.

Дослідження методом ПЛР на АЧС у 2019 році було заплановано 0.085 тис. – виконано 0.09 тис. – перевиконання плану на 5%. У 2020 році заплановано 0.052 тис. – виконання 0.05 тис – 96% виконання. У 2021 році із запланованих 0.04 тис. виконано 100% - зменшилася кількість досліджень на 0.045 тис., дослідження на хламідіоз у 2019 році заплановано 0.011 тис. – виконано 0.019 тис. – перевиконання плану на 72%. У 2020 році із запланованих 0.012 тис. – виконано 100%, у 2021 році не було заплановано.

Отже, зменшення кількості спостерігається на прикладі діагностики АЧС методом ПЛР, але необхідно зазначити, що у 2019 році план був виконаний на 105%, а у 2020 році на 96%.

На 2021 рік дослідження методом ПЛР на хламідіоз було виключене, при тому, що на 2019 рік план був виконаний на 172 %.

Серологічне дослідження на хламідіоз, яке було виключене у 2020 році, було заплановане у 2021 році.

Серологічне дослідження на лептоспіроз залишилося без змін з виконанням плану 100%, але за бруцельозу при не змінному плані у 2021 році виконання лише 95%.

Таблиця 4.

Сукупний аналіз проведених досліджень для дрібної рогатої худоби

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено клінічно</u>									

продовження таблиці 4

Ящур всіх типів	3.5	3.5	100	3.1	3.1	100	2.8	2.8	100
<u>Досліджено лабораторно</u>									
Скрепі	0.006	0.006	100	0.003	0.003	100	0.002	0.002	100
Віспа	0.01	0.008	80	0.01	0.003	30	-не заплановано-		
Чума	0.005	0.004	80	0.005	0.003	60	-не заплановано-		
Ку-лихоманка	0.005	0.004	80	0.005	0.003	60	-не заплановано-		
Інфекційний епідидиміт (баранів)	0.008	0.004	50	0.008	0.008	100	-не заплановано-		
<u>Досліджено серологічно</u>									
Віспа	0.01	0.01	100	-не заплановано-			0.01	0.01	100
Чума	0.006	0.006	100	-не заплановано-			0.005	0.005	100
Катаральна лихоманка	0.01	0.008	80	0.01	0.01	100	0.01	0.01	100
Ку-лихоманка	0.005	0.005	100	-не заплановано-			0.005	0.005	100

продовження таблиці 4

Бруцельоз	0.5	0.5	100	0.4	0.4	100	0.075	0.075	100
Лептоспіроз	0.009	0.009	100	0.008	0.008	100	-не заплановано-		

Дрібна рогата худоба (досліджено клінічно) на ящур всіх типів у 2019 році було заплановано 3.5 тис., а у 2021 році – 2.8 тис. Кількість досліджень була зменшена на 0.700 тис. План виконаний на 100%

Досліджено лабораторно на скрепі у 2019 році було заплановано 0.006 тис., а у 2021 році – 0.002 тис. Кількість досліджень зменшилася на 0.004 тис., на віспу у 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.01 тис., але у 2019 році план виконаний на 80%, а у 2020 році – на 30%, у 2021 році дослідження не було заплановане, на чуму та ку-лихоманку у 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.005 тис., але у 2019 році виконано план на 80%, а у 2020 році на 60%, у 2021 році дослідження не було заплановане, на інфекційний епідидиміт (баранів) у 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.008 тис., але у 2019 році план виконаний на 50%, а у 2020 – на 100%, у 2021 році дослідження не було заплановано.

Досліджено серологічно на віспу у 2019 та 2021 роках заплановано 0.01 тис. із виконанням 100%, у 2020 році дослідження не було заплановано, на чуму – у 2019 році заплановано 0.006 тис. із виконанням 100%, у 2021 році заплановано 0.005 із виконанням 100%, у 2020 році дослідження не було заплановано, на катаральну лихоманку з 2019 – 2021 рр. було заплановано 0.01 тис. із 100% виконанням плану в 2020 – 2021 рр., у 2019 році план виконаний на 80%, на ку-лихоманку у 2019 та 2021 рр. було заплановано 0.005 тис. – виконання 100%, у 2020 році дослідження не

заплановано, на бруцельоз у 2019 році було заплановано 0.5 тис., а у 2021 – 0.075 тис. Кількість досліджень зменшилась на 0.425 тис. із виконанням плану на 100%, на лептоспіроз у 2019 році було заплановано 0.009 тис., а у 2020 році – 0.008 тис. Кількість досліджень зменшилась на 0.001 із виконанням плану на 100%.

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ № 000404 п.м./21

УКРАЇНА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ЛАБОРАТОРІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ

Україна, 49054, м. Дніпро, проспект О. Поля, 48
☎ 32-13-28; факс 32-13-28; бух. 33-33-89

 20192
 ДСТУ ISO/IEC 17025

Свідоцтво про атестацію від
 09.12.2015 року №45-289/2015,
 засвідчує, що лабораторія
 атестована на право проведення
 робіт у сфері поширення
 державного метрологічного
 нагляду

**Звіт про результати дослідження
патологічного (біологічного) матеріалу**
№ 000404 п.м./21
від «19» березня 2021 р.

Кому: Генічеська районна державна лікарня ветеринарної медицини
Адреса: Генічеський район, Херсонська область
Супровідна: № б/н від 09.03.2021 р.
Дата отримання матеріалу: 15.03.2021 р. об 11 год. 29 хв.
Перелік матеріалу, що надіслано на випробування (стан, опис зразку): 75 проб сироваток крові від дрібної рогатої худоби (вівцяматок) з метою підтвердження епізоотичного благополуччя ТОВ "Агроспівдружність" вул. Шевченко, 145-Б, с. Павалівка, Генічеського р-ну, Херсонської обл.

Наказати: Імунологічні випробування
Проведено випробування: 15.03.2021 р. - 19.03.2021 р.
Дата проведення випробувань:

Результати випробувань:

№ з/п	Ідентифікація зразку, назва патологічного / біологічного матеріалу (опис, стан зразку)	Результат випробувань:
1	000404п.м./1/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100270377)	Негативно
2	000404п.м./2/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100271609)	Негативно
3	000404п.м./3/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082376)	Негативно
4	000404п.м./4/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000120224)	Негативно
5	000404п.м./5/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100271674)	Негативно
6	000404п.м./6/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000014621)	Негативно
7	000404п.м./7/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA6500033251)	Негативно
8	000404п.м./8/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100270318)	Негативно
9	000404п.м./9/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082185)	Негативно
10	000404п.м./10/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082263)	Негативно
11	000404п.м./11/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000120172)	Негативно
12	000404п.м./12/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA6500033249)	Негативно
13	000404п.м./13/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA6500011893)	Негативно
14	000404п.м./14/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000014617)	Негативно
15	000404п.м./15/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082286)	Негативно
16	000404п.м./16/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100270681)	Негативно
17	000404п.м./17/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000120144)	Негативно
18	000404п.м./18/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082123)	Негативно
19	000404п.м./19/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA1800005548)	Негативно
20	000404п.м./20/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000148366)	Негативно
21	000404п.м./21/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA6500011885)	Негативно
22	000404п.м./22/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100271629)	Негативно
23	000404п.м./23/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000014632)	Негативно
24	000404п.м./24/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082352)	Негативно
25	000404п.м./25/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082199)	Негативно
26	000404п.м./26/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000080227)	Негативно
27	000404п.м./27/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100271671)	Негативно
28	000404п.м./28/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000120151)	Негативно
29	000404п.м./29/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA8000082282)	Негативно
30	000404п.м./30/21-проба сироватки крові вівцяматки (платне дослідження) (ідент. № UA0100271602)	Негативно

Сторінка 1 з 2

ОПФ ВДЦ ДРегДЛ ДГСС-9.9.3 (видання 03) від 10.06.2018 р.

Рис. 6 Звіт про результати дослідження патологічного (біологічного) матеріалу

Отже, згідно таблиці 3 спостерігається тенденція до зменшення кількості запланованих досліджень, зазначено на прикладі клінічного дослідження ящуру всіх типів, лабораторного дослідження скрепі, серологічного дослідження бруцельозу.

Зазначені дослідження, які були виключені з планування у 2021 році: лабораторне дослідження віспи (у 2019 р. – 80%, 2020 р. – 30%), чуми (у 2019 р. – 80%, 2020 р. – 60%), ку-лихоманки (у 2019 р. – 80%, 2020 р. – 60%), інфекційного епідидиміту (баранів) (у 2019 р. – 50%, 2020 р. – 100%), серологічне дослідження лептоспірозу із зменшенням кількості запланованих досліджень у порівнянні з 2019 та 2020 роками.

Дослідження, які були заплановані у 2021 році при виключенні у 2020 році: серологічне дослідження на віспу, чуму - із зменшенням кількості запланованих досліджень у порівнянні з 2019 р – 0.009 тис. та 2021 р. – 0.008 тис.

Серологічні дослідження ку-лихоманки не зазнало змін в плануванні з 2019 – 2021 рр., але у 2019 році план був виконаний лише на 80%.

Таблиця 5.

Сукупний аналіз проведених досліджень для коней

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено серологічно</u>									
Грип	0.006	0.006	100	-не заплановано-			0.006	0.006	100
Сап	0.028	0.028	100	0.028	0.028	100	0.027	0.027	100
<u>Досліджено лабораторно</u>									

продовження таблиці 5

Грип	0.006	0.006	100	0.006	0.006	100	-не заплановано-
------	-------	-------	-----	-------	-------	-----	------------------

Кони (досліджено серологічно) на грип у 2019 та 2021 роках було заплановано 0.006 тис. досліджень із виконанням 100%, у 2020 році дослідження не було заплановано, на сап з 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.028 тис. із виконанням 100%, у 2021 році кількість досліджень зменшилася на 0.001.

Досліджено лабораторно на грип у 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.006 тис. із виконанням 100%, у 2021 році дослідження не було заплановано.

Отже, спостерігається тенденція до зменшення кількості запланованих досліджень на прикладі серологічного дослідження на сап.

Наявні дослідження, які були виключені з планування на 2021 рік, на прикладі лабораторного дослідження грипу.

Дослідження, які запланували у 2021 році після виключення у 2020 році: серологічне дослідження грипу.

Таблиця 6.

Сукупний аналіз проведених досліджень для хатньої птиці

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
Досліджено серологічно									
Грип	0.12	0.12	100	0.12	0.12	100	0.12	0.1	83

продовження таблиці 6

Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	2.0	2.0	100	2.0	2.0	100	2.0	1.8	90
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----

Птиця (приватний сектор, досліджено серологічно) на грип з 2019 – 2020 рр. було заплановано 0.12 тис. із виконанням плану на 100%, у 2021 році із запланованих 0.12 тис. досліджень було виконано 0.1 тис. – 83%, ньюкаслська хвороба з 2019 – 2020 рр. було заплановано 2.0 тис. досліджень із виконанням плану на 100%, у 2021 рік із запланованих 2.0 тис. було виконано 1.8 тис. – 90%.

Отже, запланована кількість серологічних досліджень на грип та ньюкаслську хворобу не зазнала змін, але у 2021 році було недовиконання плану по кількості досліджень на грип – на 17%, а на ньюкаслську хворобу – 10%.

Таблиця 7.

Сукупний аналіз проведених досліджень для дикої птиці

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено методом ПЛР</u>									
Грип	0.01	0.001	10	0.01	0.01	100	0.089	0.100	112

Синантропна птиця (дослідження методом ПЛР) на грип у 2019 та 2020 роках було заплановано 0.01 тис. досліджень. План на 2019 рік виконаний на 10%, а на 2020 рік – 100%, на 2021 рік було заплановано 0.089 тис., перевиконання плану на 12%.

Станом на 23.03.2021 р. у лабораторію ветеринарного профілю був направлений патологічний матеріал на проведення молекулярно-генетичного дослідження з метою виявлення ньюкаслської хвороби та грипу типу А.

Дослідження на грип А – виявилося позитивним. Був наявний спалах пташиного грипу типу А1 субтипу Н5, виявлено методом ПЛР. Було досліджено 5 проб (паренхіматозних органів) від загинувшої дикої перелітної птиці (лебідь) з території прибережної зони озера Сиваш Генічеський р-н, Херсонська обл.

Зразки були відправлені у випробувальну лабораторію миколаївської регіональної державної лабораторії держпродспоживслужби з метою підтвердження епізоотичного благополуччя з указаної вище території.

Звіт про результати дослідження № 001071 п.м.21

**ВИПРОБУВАЛЬНА ЛАБОРАТОРІЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ**

Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. 10 Слободська, 2-а

ІАГ-MRA
2020
ДСТУ ISO/IEC 17025

**Звіт про результати дослідження
патологічного (біологічного) матеріалу
№ 001071 п.м.21**

Кому: ХЕРСОНСЬКА РЕГІОНАЛЬНА ДЕРЖАВНА ЛАБОРАТОРІЯ
ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ
м. Херсон, сек. Жовтєве, вул. Садова, 37, Херсонська область
№ 1-06/133 від 23.03.2021 р.
23.03.2021 р. об 10 год. 04 хв.

Адреса:

Супровідня:

Дата отримання матеріалу:

Перелік матеріалу, що надіслано на випробування (стан, опис зразку): 5 проб від дикої перелітної птиці (паренхіматозні органи), від загинувшої тварини з метою підтвердження епізоотичного благополуччя Територія прибережної зони озера Сиваш Генічеський р-н, Херсонська обл.

Належить: Молекулярно-генетичні випробування

Проведено випробування: 23.03.2021 р.

Дата проведення випробувань:

Результати випробувань:

№ з/п	Короткий опис зразку, мала патологічного (біологічного) матеріалу (тип, стан зразку)	Результати випробувань:	
		Наявність РНК вірусу грипу методом ПЛР (МВ ВЛ МР ВЛ Д 7.2 12.09); ПЛР (МВ ВЛ МР ВЛ Д 7.2 12.09)	Наявність РНК вірусу хвороби Ньюкасла методом ПЛР (МВ ВЛ МР ВЛ Д 7.2 12.11)
1	001071 п.м.21-Паренхіматозні органи Птиці лебідь	Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5	Не виявлено РНК вірусу хвороби Ньюкасла
2	001071 п.м.21-Паренхіматозні органи Птиці лебідь	Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5	Не виявлено РНК вірусу хвороби Ньюкасла
3	001071 п.м.21-Паренхіматозні органи Птиці лебідь	Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5	Не виявлено РНК вірусу хвороби Ньюкасла
4	001071 п.м.21-Паренхіматозні органи Птиці лебідь	Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5	Не виявлено РНК вірусу хвороби Ньюкасла
5	001071 п.м.21-Паренхіматозні органи Птиці лебідь	Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5	Не виявлено РНК вірусу хвороби Ньюкасла

Висновок: Виявлено РНК грипу типу А1 субтипу Н5.
Не виявлено РНК хвороби Ньюкасла.

Примітки:
* - методику випробування не внесено в сферу акредитації відповідно до ДСТУ ISO/IEC 17025
Цей звіт про результати дослідження не може бути використаний, підписаний або розповсюджений, повністю чи частково, як офіційний документ без дозволу керівництва установи.
Результати випробувань стосуються тільки зразків, що прикладено до цього звіту.

Директор _____ **В.І. Малай**
Виконавці: _____ **Н.В. Якубович**
Провідний лікар патоморфологічного відділу
Зав. відділу молекулярно-генетичних досліджень, кандидат
ветеринарних наук _____ **О.В. Жемерасі**

ССУ 73-06, редакція 03 від 13.01.2020

Сторінка 1 з 1

Рис. 7 Звіт про результати дослідження патологічного (біологічного) матеріалу (грип типу А1 субтипу Н5)

Таблиця 8.

Сукупний аналіз проведених досліджень для лисиць

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	План	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено лабораторно</u>									
Трихінельоз	0.005	0.005	100	0.005	0.005	100	0.001	0.001	100
<u>Досліджено лабораторно (щелепи)</u>									
Сказ	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100
<u>Досліджено серологічно відстріл</u>									
Сказ	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100
<u>Досліджено лабораторно відстріл (мазки)</u>									
Сказ	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100	0.054	0.054	100
<u>Досліджено лабораторно підозра (мазки)</u>									
Сказ	0.001	0.001	100	-не заплановано-			0.001	0.001	100

Лисиці (досліджено лабораторно) на трихінельоз – план на виконання дослідження не змінювався з 2019 – 2021 роки та виконаний на 100%

Досліджено лабораторно (щелепи) на сказ – план не змінювався за 2019 – 2021 роки та виконаний на 100%.

Досліджено серологічно відстріл на сказ – план не змінювався за 2019 – 2021 роки та виконаний на 100%.

Досліджено лабораторно відстріл на сказ – план не змінювався за 2019 – 2021 роки та виконаний на 100%.

Досліджено лабораторно підозра (мазки) на сказ – у 2020 році досліджено не було заплановане, але у 2021 році заплановано як і у 2019 році.

Отже, дослідження які були заплановані у 2021 році при виключенні 2020 році – лабораторно підозра (мазки) на сказ.

Таблиця 9.

Сукупний аналіз проведених досліджень для єнотовидних собак

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено лабораторно</u>									
Сказ	-не заплановано-			-не заплановано-			0.005	0.005	100

Єнотовидні собаки (лабораторно) заплановано 0.005 тис. досліджень на сказ. План виконаний на 100%

Впровадження даного дослідження не було у минулі роки.

Таблиця 10.

Сукупний аналіз проведених досліджень для оленів

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено серологічно</u>									
Ящур всіх типів	-не заплановано-			-не заплановано-			0.01	0.01	100

продовження таблиці 10

Бруцельоз	-не заплановано-	-не заплановано-	0.01	0.01	100
Лептоспіроз	-не заплановано-	-не заплановано-	0.01	0.01	100

Олені (серологічно) на ящур всіх типів, бруцельоз, лептоспіроз на 2021 рік було заплановано 0.01 тис. досліджень, виконання плану – 100%.
Впровадження даних досліджень не було у минулі роки.

Таблиця 11.

Сукупний аналіз проведених досліджень для зайців

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено серологічно</u>									
Бруцельоз	-не заплановано-			-не заплановано-			0.001	0.001	100
<u>Досліджено бактеріологічно</u>									
Туляремія	-не заплановано-			-не заплановано-			0.002	0.002	100

Зайці (досліджено серологічно) на бруцельоз у 2021 році було заплановано 0.001 тис. досліджень із виконанням плану на 100%.

Досліджено бактеріологічно на туляремію у 2021 році було заплановано 0.002 тис. досліджень із виконанням плану на 100%.

Серологічне дослідження бруцельозу та бактеріологічні дослідження туляремії було впроваджені вперше у 2021 році, до цього часу цих досліджень не проводили внаслідок відсутності на них плану.

Таблиця 12.

Сукупний аналіз проведених досліджень для собак

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	Виконано	%
Досліджено лабораторно									
Дирофіляріоз	0.005	0.005	100	0.005	0.005	100	0.005	0.005	100
Сказ	0.005	0.005	100	0.005	0.005	100	0.005	0.005	100

Собаки (досліджено лабораторно) на дирофіляріоз, сказ. План виконання не піддавався змінам з 2019 – 2021 рр. План виконаний на 100%.

Таблиця 13.

Сукупний аналіз проведених досліджень для котів

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
Досліджено лабораторно									
Трихінельоз	0.001	0.001	100	0.001	0.001	100	-не заплановано-		
Сказ	0.001	0.001	100	0.001	0.001	100	0.001	0.001	100

Коти (досліджено лабораторно) на трихінельоз. З 2019 – 2020 роки план був без змін та виконаний на 100%, на 2021 рік дослідження не було заплановане, на сказ – план виконання дослідження не був змінений з 2019 – 2021 роки та виконаний на 100%.

Таблиця 14.

Сукупний аналіз проведених досліджень для бджіл

Кількість досліджених тварин, тис. досліджень за I-IV квартали.									
Назви хвороб	2019 рік			2020 рік			2021 рік		
	план	виконано	%	план	виконано	%	план	виконано	%
<u>Досліджено лабораторно</u>									
Нозематоз	0.015	0.015	100	0.015	0.015	100	0.067	0.067	100
Акарапідоз	0.067	0.067	100	-не заплановано-			0.067	0.067	100
Варооз (Варроатоз)	0.067	0.067	100	0.015	0.015	100	0.067	0.067	100
Американський гнилець	0.006	0.006	100	0.006	0.006	100	-не заплановано-		
Європейський гнилець	0.006	0.006	100	0.006	0.006	100	-не заплановано-		
<u>Досліджено бактеріологічно</u>									
Американський гнилець	0.006	0.006	100	-не заплановано-			0.006	0.006	100
Європейський гнилець	0.006	0.006	100	-не заплановано-			0.006	0.006	100

Бджоли (досліджено лабораторно) на нозематоз у 2019 – 2020 роки кількість запланованих досліджень складала 0,015 тис із виконанням плану – 100%, на 2021 рік було заплановано 0.067 тис досліджень із виконанням плану – 100%, на акарапідоз кількість досліджень у 2019 році та 2021 році складала 0.067 тис. із виконанням плану – 100%, у 2020 році дослідження не було заплановано, на варооз кількість досліджень у 2019 році та 2021 році складала 0.067 тис., у 2020 році кількість досліджень складала 0.015 тис. План виконаний на 100%, на американський та європейський гнилець – кількість досліджень з 2019 – 2020 роки була 0.006 тис., у 2021 році дослідження не було заплановано. План виконаний на 100%.

Досліджено бактеріологічно на американський на європейський гнилець у 2019 році та 2021 році кількість досліджень складала 0.006 тис., у 2020 році дослідження не було заплановано. План виконаний на 100%.

Отже, дослідження, які були виключені з планування у 2021 році – лабораторне дослідження на американський та європейський гнилець.

Дослідження, які були виключені з планування у 2020 році, але заплановані на 2021 рік – бактеріологічне дослідження на американський та європейський гнилець, лабораторне дослідження на акарапідоз.

Без змін у плануванні – лабораторне дослідження на нозематоз. Необхідно зауважити зменшення кількості досліджень у 2020 році (лабораторне дослідження) на варооз, при його збільшенні на 2021 рік.

Таблиця 15.

Статистичний аналіз проведених протиепізоотичних заходів у ГРДЛВМ за 2019-2021 рр.

Протиепізоотичні заходи	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення	
				2020 р. до 2019 р.	2021 р. до 2020 р.

продовження таблиці 15

Сукупна кількість проведених діагностичних досліджень, тис. :	36.247	32.011	23.944	-4.236	-8.067
-клінічно	15.5	14.5	9.2	-1.0	-5.3
-лабораторно	0.929	0.791	0.929	-0.138	0.138
-серологічно	11.916	10.518	7.967	-1.398	-2.551
-алергічно	6.5	5.5	4.5	-1.0	-1.0
-методом ІФА	1.28	0.64	1.28	-0.64	0.64
-методом ПЛР	0.11	0.062	0.104	-0.048	0.042
-бактеріологічно	0.012	-	0.014	-0.012	0.014

Згідно аналізу «Плану проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин» за 2019-2021 рр. в Генічеському районі, Херсонської області, слід зробити деякі висновки.

Можна спостерігати зменшення кількості різних діагностичних досліджень з 2019 року по 2021 рік (особливо на 2021 рік), а деякі дослідження перестали планувати на 2021 рік. На це вплинуло, насамперед, зменшення фінансування ветеринарної установи, зменшення кількості різних видів тварин на території господарств ветеринарної власності, які підпорядковуються Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини. На 2021 рік додали до плану дослідження єнотовидних собак (сказ), оленів (ящур всіх типів, бруцельоз, лептоспіроз), дослідження зайців (бруцельоз, туляремія).

Другий важливим етапом у підтримці епізоотологічного благополуччя є складання та виконання плану «План проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин». Проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів перекладається, у більшій мірі на III-й та IV-й квартали. До проведення

профілактичних заходів відносять такі види тварин: велика рогата худоба, свині, дрібна рогата худоба, коні, птиці (приватний сектор), дика птиця, собаки, коти.

Аналіз проведення та виконання планів щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин за 2019-2021 рр. Генічеський район, Херсонська область:

Таблиця 16.

Сукупний аналіз проведених щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин на 2019 рік, Генічеський район, Херсонська область

Кількість оброблених тварин, тис. головообробок за I-IV квартали.			
Назви хвороб	2019 рік		
	План	Виконано	%
<u>Велика рогата худоба</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	5.0	5.29	105.8
<u>Свині</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Класична чума свиней	4.5	3.21	71.3
<u>Дрібна рогата худоба</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	2.0	2.8	140
<u>Коні</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	0.027	0.027	100
<u>Птиця</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	70.0	73.12	104.45
<u>Дикі ссавці – перорально вакцинація (тис.доз)</u>			
Сказ	65.0	23.09	35.52
<u>Собаки</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сказ	9.5	11.65	122.63

продовження таблиці 16

<u>Коти</u> <u>Вакцинація</u>			
Сказ	4.0	6.53	163.25

Таблиця 17.

Сукупний аналіз проведених щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин на 2020 рік, Генічеський район, Херсонська область

Кількість оброблених тварин, тис. головообробок за I-IV квартали.			
Назви хвороб	2020 рік		
	План	Виконано	%
<u>Велика рогата худоба</u> <u>Вакцинація</u>			
Сибірка	9.5	10.06	105.8
<u>Свині</u> <u>Вакцинація</u>			
Класична чума свиней	6.0	5.5	91.66
<u>Дрібна рогата худоба</u> <u>Вакцинація</u>			
Сибірка	4.5	4.709	104.64
<u>Коні</u> <u>Вакцинація</u>			
Сибірка	0.028	0.028	100
<u>Птиця</u> <u>Вакцинація</u>			
Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	125.0	130.0	104
<u>Дикі ссавці – перорально вакцинація (тис.доз)</u>			
Сказ	54.12	13.0	24
<u>Собаки</u> <u>Вакцинація</u>			
Сказ	9.5	9.5	100
<u>Коти</u> <u>Вакцинація</u>			

продовження таблиці 17

Сказ	2.0	2.1	105
------	-----	-----	-----

Таблиця 18.

**Сукупний аналіз проведених щеплень і лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин на 2021 рік,
Генічеський район, Херсонська область**

Кількість оброблених тварин, тис. головообробок за I-IV квартали.			
Назви хвороб	2021 рік		
	План	Виконано	%
<u>Велика рогата худоба</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	5.5	5.941	108.02
<u>Обробка</u>			
Заразний вузликовий дерматит	2.8	3.018	107.79
<u>Свині</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Класична чума свиней	4.5	4.06	90.22
<u>Дрібна рогата худоба</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	3.0	3.603	120.1
<u>Коні</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	0.027	0.027	100
<u>Птиця</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Ньюкаслська хвороба (приватний сектор)	75.0	79.75	106.33
<u>Дикі ссавці – перорально вакцинація (тис.доз)</u>			
Сказ	67.65	0.0	0.0
<u>Собаки</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сказ	9.5	10.209	107.46

продовження таблиці 18

<u>Коти</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сказ	4.0	4.296	107.4
<u>Олені</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	0.05	0.05	100
<u>Інші дикі звірі</u>			
<u>Вакцинація</u>			
Сибірка	0.075	0.075	100

Велика рогата худоба (вакцинація, сибірка). Спостерігається перевиконання плану у 2019 – 2021 рр., у 2019 році та 2020 році план на проведення щеплень виконаний на 105.8 %, у 2021 році – 105%. Найбільша кількість запланованих та проведених щеплень приходить на 2020 рік – 9.5 тис. заплановано, 10.06 тис. виконано, у 2021 році. кількість запланованих для проведення щеплень тварин зменшили 4.0 тис.

Велика рогата худоба (обробка, заразний вузликовий дерматит). Проведення даного заходу заплановано тільки на 2021 рік, до цього часу планування не здійснювалося. План виконаний на 107.79%, із запланованої кількості обробок 2.8 тис. – виконано – 3.018 тис.

Свині (вакцинація, класична чума свиней). Спостерігається недовиконання плану у 2019 – 2021 рр., у 2019 році план виконаний на 71.3 %, у 2020 році – 91.66%, у 2021 році – 90.22%. Кількість запланованих щеплень у порівнянні 2019-2020 рр. збільшилась на 1.5 тис., але на 2021 рік зменшилась на 1.5 тис. Найгірший показник виконання плану приходить на 2019 рік.

Дрібна рогата худоба (вакцинація, сибірка). Спостерігається перевиконання плану за 2019-2021 рр. У 2019 році план виконаний на 140%, у 2020 році – 104.64%, у 2021 році – 120.1%. Кількість досліджень у порівнянні 2019-2020 рр. збільшилась на 1.9 тис., але на 2021 рік у порівнянні з 2020 роком зменшилася на 1.5 тис.

Коні (вакцинація, сибірка). План за 2019-2021 рр. виконаний на 100%, кількість запланованих щеплень у порівнянні 2019 рік та 2020 рік збільшилась на 0.001 тис., але на 2021 рік -показник кількості залишився як і в 2019 році.

Птиця (вакцинація, Ньюкаслська хвороба, приватний сектор). Спостерігається перевиконання плану за 2019-2021 рр. У 2019 році план виконаний на 104.45%, у 2020 році – 104%, у 2021 році – 106.33%. У порівнянні 2019-2020 рр. кількість запланованих щеплень збільшилась на 55.0 тис., але на 2021 рік у порівнянні з 2020 роком зменшилася на 50.0 тис.

Дикі ссавці (пероральна вакцинація, сказ). Спостерігається недовиконання плану за 2019-2021 рр. Найгірший показник виконання плану у 2021 році, при запланованій кількості 65.0 тис. виконано 0 тис. – 0%. У 2019 році план виконаний на 35.52%, у 2020 році – 24 %.

Собаки (вакцинація, сказ). Спостерігається виконання та перевиконання плану. У 2019 році план виконаний на 122.63%, у 2020 році – 100%, у 2021 році – 107.46%. Кількість запланованих щеплень залишилася сталою з 2019-2021 рр. Найкращій показник спостерігається у 2019 році, при запланованій 9.5 тис. кількості досліджень виконано 11.65 тис.

Рис. 8 Проведення профілактичного щеплення собак і котів в умовах ГРДЛІВМ здійснюється вакциною «Рабістар»

Коти (вакцинація, сказ). Спостерігається перевиконання плану проведення щеплень за 2019-2021 рр. У 2019 році план виконаний на 163.25%, у 2020 році – 105 %, у 2021 році - 107.4%. Найкращий показник спостерігається у 2019 році, при запланованій 4.0 тис. кількості досліджень виконано 6.53 тис. Кількість запланованих щеплень у 2020 році зменшилася на 2.0 тис. у порівнянні з 2019 роком та 2021 роком.

Олені (вакцинація, сибірка). Проведення даного профілактичного заходу заплановано тільки на 2021 рік, до цього часу планування не здійснювалося. План виконаний на 100%, заплановано 0.05 тис.

Інші дикі звірі (вакцинація, сибірка). Проведення даного профілактичного заходу заплановано тільки на 2021 рік, до цього часу планування не здійснювалося. План виконаний на 100%, заплановано 0.075 тис.

Таблиця 19.

Аналіз плану проведення ветеринарно-санітарних робіт за 2019-2021 рр. Генічеський район, Херсонська область

Назва робіт	Кількість і площа приміщень, ферм, підприємств					
	План на рік		у тому числі по кварталах			
	Об'єктів	Тисяч кв. м	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Дезінфекція профілактична	3	8.0	—	—	—	8.0
Виконано						100%

До об'єктів, на які розповсюджується проведення ветеринарно-санітарних робіт відносять:

ПрАТ «Волна» – свині;

ПП АФ «Промінь» Олексіївка – велика рогата худоба;

ТОВ «Співдружність» с. Павлівка – вівці;

Проводить дезінфекцію профілактичну на підприємствах начальник установи ГРДЛВМ Олександр Радіонович Бойко.

2.4. Розрахунок економічної ефективності

Необхідно провести розрахунок економічної ефективності на проведення діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у ГРДЛВМ Генічеського району, Херсонської області за 2021 рік.

У лікарні проводиться алергологічне дослідження туберкульозу великої рогатої худоби ветеринарним препаратом «Туберкулін».

За 2021 рік потреба у препараті складала – 4.5 тис. доз, вартість 1 дози становить 3.65 грн., препарат випускається у флаконі із зазначеною кількістю 100 доз – вартість становить 365 грн., розрахунок потреби препарату на рік становить – 16.425 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $4.5 * 3.65 \text{ грн} = 16.425 \text{ грн}$.

Розрахунок потреби на 1 рік (флакон) – $4.5 / 100 = 45 \text{ флаконів}$

Вартість 1 дози – $365/100 = 3.65 \text{ грн}$.

У таблиці 18 перелічені основні захворювання тварин, які піддаються щепленню та лікувальній обробці. Проведемо розрахунок річної потреби у ветеринарних препаратах для проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів на 2021 рік.

Вакцина проти сибірки. Потреба на 2021 рік складає 8.652 тис. доз. Препарат випускається у флаконах по 50 доз вартість якого складає 76 грн., вартість 1 дози складає 1.52 грн. Розрахунок вартості препарату на рік становить – 13.151 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $1.52 * 8.652 = 13.151 \text{ грн}$.

Розрахунок потреби на 1 рік (флакон) – $8.652 / 50 = 174 \text{ флакона}$.

Вартість 1 дози становить – $76 / 50 = 32.89$

Вакцина проти класичної чуми свиней. Потреба на 2021 рік складає 4.5 тис. доз. Препарат випускається у флаконах по 100 доз вартість якого

складає 241.92 грн, вартість 1 дози складає 2.41 грн. Розрахунок вартості препарату на рік становить – 10.845 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $2.41 * 4.5 = 10.845$ грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (флакон) – $4.5 / 100 = 45$ флаконів.

Вартість 1 дози становить = $241.92 / 100 = 2.41$ грн.

Вакцина «Ла-сота» проти Ньюкаслської хвороби. Потреба на 2021 рік складає 75.0 тис доз. Препарат випускається у флаконах на 50 доз вартість якого складає 37.35 грн, вартість 1 дози складає 0.74 грн. Розрахунок вартості препарату на рік становить – 55.5 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $75.0 * 0.74 = 55.5$ грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (флакон) – $75.0 / 50 = 1500$ флаконів

Вартість 1 дози становить = $37.35 / 100 = 0.74$ грн.

Антирабічна вакцина (дикі тварин, перорально). Потреба на 2021 рік складає 67.65 тис.доз. Вартість 1 тис. доз складає 41.0 тис. грн. Розрахунок препарату на рік становить – 2773650 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $67.65 * 41.0 = 2773650$ грн.

Вакцина «Рабістар» проти сказу. Потреба на 2021 рік складає 13.5 тис. доз. Препарат випускається у флаконах по 5 доз вартість якого складає 130.5 грн, вартість 1 дози складає 26.1 грн. Розрахунок вартості препарату на рік становить 352.350 грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (грн) – $13.5 * 26.1 = 352.350$ грн.

Розрахунок потреби на 1 рік (флакони) – $13.5 / 5 = 3.0$ флаконів

Вартість 1 дози становить – $130.5 / 5 = 26.1$ грн.

Сукупна вартість препаратів для обслуговування підпорядкованих лікарні підприємств становить 3221421 грн.

Таблиця 20.

Розрахунок витрат на додаткові матеріали для проведення діагностичний та лікувально-профілактичних заходів на 2021 рік

продовження таблиці 20

Назва матеріалу	Кількість	Вартість за 1 шт.	Загальна вартість необхідних витрат на додаткові матеріали
Вата	284	27	$284 * 27 = 7668$ грн
Шприц одноразовий на 5 мл	90000	5	$90000 * 5 = 450000$ грн
Шприц одноразовий на 20 мл	2000	7	$2000 * 7 = 14000$ грн
Спирт етиловий 96%	50	35	$50 * 35 = 1750$ грн
			Загальна вартість: 473418 грн

Розрахунок потреби у додаткових матеріалах для проведення протиепізоотичних заходів проводився з урахуванням резерву і становить 473418 грн.

Розрахунок потреби у засобах індивідуального захисту для співробітників лікарні у кількості 27 осіб з урахуванням резерву.

До засобів індивідуального захисту належать: протигазові респіратори, халати білі, чоботі резинові, медичні рукавички, медичні маски, захисні окуляри, протичумні костюми, бахіли.

1. Протигазові респіратори – кількість 28, вартість за одиницю 1200 грн, загальна вартість – $1200 * 28 = 33600$ грн

2. Халати білі – кількість 35, вартість за одиницю 450 грн, загальна вартість – 15750 грн.

3. Чоботі резинові – кількість 30, вартість за одиницю 600 грн, загальна вартість – 18000 грн.

4. Медичні рукавички розміру М – кількість 100 уп., вартість за 1 пару 3.02 грн, загальна вартість – 30200 грн.

5. Захисні окуляри – кількість 30, вартість за одиницю – 20 грн, загальна вартість – 600 грн.

6. Протичумні костюми – кількість 28, вартість за одиницю – 1000 грн, загальна вартість – 28000 грн.

7. Бахіли – загальна кількість 65 уп., вартість за 1 уп. – 62 грн, загальна вартість – 4030 грн.

Одна пара бахіл на 1 штатного співробітника, на добу необхідно 27 пар.

За 5 робочих діб було використано $27 * 5 = 54$ пари

За 20 робочих діб було використано $27 * 20 = 540$ пар

За 240 робочих днів було використано $27 * 240 = 6480$ пар

8. Медичні маски – загальна кількість 200 уп., вартість за 1 уп. – 350 грн, загальна вартість – 70000 грн.

Медичну маску необхідно змінювати кожні 3 години, тривалість робочого дня складає 8 годин. Один штатний співробітник застосовує 3 маски на добу, а 27 співробітників – 81 маску на добу.

За 5 робочих днів було використано $81 * 5 = 405$ масок.

За 20 робочих днів було використано $81 * 20 = 1620$ масок.

За 240 робочих днів було використано $81 * 240 = 19440$ масок.

Витрати на засоби індивідуального захисту на 2021 рік становлять – 200180 грн.

3.ОХОРОНА ПРАЦІ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

3.1 Аналіз стану охорони праці у Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини

Робота ГРДЛІВМ здійснюється згідно ЗУ «Про охорону праці». Закону підпорядковуються всі працівники установи. У законі зазначені права співробітників ветеринарної установи в галузі охорони праці, зазначені грошові виплати у разі нещасного випадку на підприємстві.

Адміністрація ветеринарної установи має проінформувати під час складання трудового договору штатних працівників про наявність небезпечних чинників, надає інформацію у вигляді інструктажів з техніки безпеки серед працівників, у результаті чого вони мають поставити підпис у відповідному журналі про його проходження згідно «Типових положень про проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці».

До положень, які наявні у ГРДЛІВМ належать положення про надання необхідної кваліфікації працівникам установи, положення про екзаменаційну перевірку наявних чи отриманих при навчанні в галузі охорони праці, положення про щорічний медичний огляд серед працівників, положення про надання усім співробітникам штату засобу індивідуального і колективного захисту, роботу з дезінфектантами.

Начальник лікарні повинен брати на себе обов'язки керувати та створювати положення з охорони праці в межах установи, слідкувати за кількістю та станом особливо небезпечних речовин, при виникненні нещасних випадків визначати причину та попереджувати виникнення наступних. Контроль за дотриманням належних ветеринарно-санітарних вимог на території лікарні, виконання правил за техніки безпеки серед працівників штату при проведенні санітарного очищення приміщень їдкими хімічними речовинами, при використанні лікарських специфічних засобів та роз'яснювальна робота серед працівників, які безпосередньо

мають контакт з хворими на інфекційні захворювання тваринами, контролює стан роботи обладнання.

Фінансування даної державної установи з питань охорони праці здійснюється начальником лікарні, витрати які передбачаються на підприємстві ветеринарної власності наявні у державному бюджеті.

Усі працівники ГРДЛВМ проходять щорічний медичний огляд в ЦРЛ.

3.2. Аналіз небезпечних та шкідливих виробничих факторів

Начальник лікарні зобов'язаний надати необхідні засоби індивідуального та колективного захисту штатним співробітникам, намагатися заздалегідь виявити осередок можливого проникнення збудника, можливість його розповсюдження. Таким місцем може слугувати будь-яка територія ветеринарної власності де було виявлено захворювання серед тварин або штату. Етіологічним чинником може бути хвороба інфекційного характеру, характерні тільки для тварин (наприклад, класична чума свиней), або зооантропонозні захворювання на прикладі бруцельозу, лептоспірозу, сибірки, ку-лихоманки.

Якщо виникла підозра на сибірку (великої рогатої худоби), то необхідно повідомити вищестояще начальство у Херсонській області про підозру, потім збирається команда лікарів ветеринарної медицини разом з начальником ветеринарної установи, вони впроваджують карантинні заходи, закривають «доступ» до певної території, здійснюються ряд необхідних профілактичних заходів і обов'язкова роз'яснювальна робота серед населення про безпеку виникнення захворювання.

З метою збереження здоров'я співробітників ветеринарної установи, при роботі з умовно хворими тваринами на захворювання, які є спільними для тварин і людей ГРДЛВМ надає працівникам засоби індивідуального та колективного захисту, ведеться роз'яснювальна робота серед працівників

про техніку безпеки при роботі з умовно та хворими тваринами за зооантропонози.

До засобів індивідуального захисту наявних у лікарні належать: протигазові респіратори, маска медична, халати білі, резинові чоботи, медичні рукавиці, захисні окуляри, протичумний костюм, бахіли.

До засобів колективного захисту наявних у лікарні належать: вентиляційна шахта, сигналізація.

У лікарні створені усі необхідні умови для зручної та комфортної праці: усі кімнати піддані ремонту та новими меблями, побудований кабінет для прийому дрібних тварин, наявні кімнати для особистої гігієни працівників та кімната для прийому їжі.

В усіх кімнатах наявний гігромерт психрометричний (ВИТ-2), який дозволяє контролювати температуру та вологість повітря. Температура у приміщеннях становить від +19 - +22 °С, вологість не нижче 74%, приміщення оснащені вентиляцією.

Перед початком робочого дня та після закінчення проводиться вологе прибирання приміщень з використанням дезінфікуючих засобів. Прибирання здійснюється спеціалістом з очищення приміщень.

3.3. Пожежна безпека

У лікарні кожна кімната має сертифікований вогнегасник та роздруковані схеми найшвидшої евакуації при виникненні надзвичайної ситуації (пожежі) з приміщень. Зазнають номер відповідної служби «101». Усі розетки, щитки промарковані.

У випадку виникнення надзвичайної ситуації (пожежі, вибуху), штатний співробітник має знання, щодо того як поводитися у даній ситуації. Подзвонити у відповідну службу безпеки, провести евакуацію інших працівників установи та за наявності відповідної можливості зберегти документи, які мають відповідну вагу. Далі необхідно сповістити обласний центр про виникнення надзвичайної ситуації, якщо наявні

постраждали серед працівників – надати допомогу та зателефонувати «103», за необхідності перекрити електропостачання.

У приміщення ГРДЛВМ співробітникам штату заборонено:

- паління (тютюнових виробів, електронних цигарок);
- використання електроприладів, які не підлягають ремонту;
- використання без належної причини засобів протипожежної безпеки;
- заставляти непотребом евакуаційні виходи;

4.ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

Висновки: Наявне зменшення кількості різних діагностичних досліджень з 2019 року по 2021 рік (особливо на 2021 рік), а деякі дослідження перестали планувати на 2021 рік.

Спостерігається зменшення кількості клінічних, серологічних, алергічних досліджень.

На це вплинуло, насамперед, зменшення фінансування ветеринарної установи та збільшення собівартості проведення досліджень, зменшення кількості різних видів тварин на території господарств ветеринарної власності, які підпорядковуються Генічеській районній державній лікарні ветеринарної медицини. На 2021 рік додали до плану дослідження єнотовидних собак (сказ), оленів (ящур всіх типів, бруцельоз, лептоспіроз), дослідження зайців (бруцельоз, туляремія).

План з проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів виконується зазвичай на 100 % та більше, але серйозне недовиконання плану пероральної вакцинації диких ссавців.

Пропозиції: внаслідок наявного випадку виявлення грипу типу А серед синантропної птиці рекомендовано збільшення кількості проведених досліджень методом ПЛР діагностики, але задля його проведення необхідно збільшити фінансування державної установи, так як дослідження дорого коштує.

Зосередити увагу на пероральній вакцинації від сказу диких ссавців, невиконання плану може призвести до виникнення спалаху інфекційного захворювання.

Необхідно додати заходи для проведення дератизації та дезінсекції на підприємствах, що підпорядковуються ГРДЛВМ.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко Н.О., Міланко О.О. Особливості перебігу хламідіозу свиней у сучасних свиногосподарствах. //Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2. – С. 117-119.
2. Алексеєва Г.Б., Пискун А.В., Пянківська І.В., Поліщук О.Д., Метолапова Г.М. Серологічний моніторинг бруцельозу серед диких свиней в Україні впродовж 2019–2020 рр. //Науковий вісник ветеринарної медицини. – 2021. – № 2. – С. 49-56.
3. Бодня К. І. Дирофіляріоз в Україні //Інфекційні хвороби. – 2006. – №. 2. – С. 76-82.
4. Дедок Л.А., Марущак Л.В., Полупан І.М., Меженский А.О. Серологічний моніторинг ку-лихоманки серед сільськогосподарських тварин на території України //Ветеринарна біотехнологія. – 2020. – № 37. – С. 31-36.
5. Дзюба Я.М. Ефективність кампаній по пероральній імунізації диких м'ясоїдних проти сказу в Україні за період 2007–2019 рр. //Ветеринарна біотехнологія. – 2021. – № 38. – С. 47-60.
6. Загребельний В. О. Механізми передачі та міграційні властивості збудника бруцельозу. Ветеринарна медицина: міжвідомчий тематичний науковий збірник. – 2016. – № 102. – С. 38-40.
7. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. — К.: Вища освіта, 2002. — 703 с
8. Корнієнко Л. М. Вплив епізоотичної ситуації з африканської чуми свиней на розвиток галузі та біозахист свинарських господарств в Україні //Науковий вісник ветеринарної медицини. – 2017. – №. 1. – С. 142-148.
9. Кот С.П. Профілактика хвороб тварин : курс лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 204 «ТВППТ» / С. П. Кот, О. В. Жемердей., П. П. Почтаренко – Миколаїв : МНАУ, 2018. – 181 с.

10. Назаренко О. С. Вплив вароозної інвазії на тривалість життя медоносної бджоли *Apis mellifera* L., 1758 //Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2019. – №. 3. – С. 235-240.
11. Ничик С.А., Мандигра С.С., Муштук І.Ю., Айшпур О.Є., Ситюк М.П.. Аналіз сучасного поширення класичної чуми свиней у світі //Вісник аграрної науки. – 2018. – Т. 96. – №. 11. – С. 113-119.
12. Ничик С. А., Зоз О. С. Пероральна імунізація проти сказу в Україні: сучасний стан питання та гармонізація з європейськими стандартами //Ветеринарна біотехнологія. – 2014. – №. 25. – С. 75-76.
13. Орел І. Л., Корнієнко Л.М, Епізоотологічний моніторинг та організація заходів специфічної профілактики сибірки на стаціонарно неблагополучній території //Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – 2021. – С. 37-39.
14. Папченко І.В., Антіпов А.А. До туберкульозу великої рогатої худоби //The IV International Science Conference «Actual problems of practice and science», March 5 – 6, – 2021, Ankara, Turkey. С. 82-84.
15. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус. – К.: Вища освіта, 2006. – 351 с.
16. Попова І. М., Решетніченко Н. В. Деякі аспекти поширення лептоспірозу свиней в Одеській області //М'ясні генотипи свиней: сьогодення та перспективи.: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців (Одеса, 2 вересня 2021 р.) /Одеський державний аграрний університет. Навчально-науковий інститут біотехнологій та аквакультури. Одеса, – 2021. – С. 26-29
17. Сорока Н. М. Сетаріоз великої рогатої худоби / Н. М. Сорока, А. Й. Мазуркевич, І. Ю. Пашкевич: Монографія – К.:«ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 324 с.

18. Стегній Б.Т., Корнейков О.М., Прохорятова О.В., Герілович А.П. До проблеми нодулярного дерматиту великої рогатої худоби //Вісник аграрної науки. – 2017. – Т. 95. – №. 3. – С. 23-30.
19. Стегній Б.Т., Музика Д.В., Ткаченко С.В. Ньюкаслська хвороба: сучасна класифікація збудника, діагностика та профілактика захворювання (Огляд літератури) //Ветеринарна медицина. – 2012. – №. 96. – С. 120-121.
20. Ткаченко О.А., Зажарський В.В., Алексеєва Н.В., Ковальов Н.В. Ретроспективний аналіз фактичного економічного збитку від туберкульозу великої рогатої худоби в Україні //Науковий вісник ветеринарної медицини: Зб. наук. праць.– Біла Церква, 2012. – № 9 (92). С. 173 – 178.
21. Хоменко С., Розстальний А., Поліщук В., Неволько О., Дробчак В. Африканська чума свиней в Україні та прогнозування її розповсюдження //Біологія тварин – 2016. – Т. 18. – №2. – С. 133–144.
22. Ярчук Б.М., Тирсін Р.В., Довгаль О.В., Білик С.А. Епізоотична ситуація та організаційно-методичні засади оздоровлення від лейкозу господарств України //Науковий вісник ветеринарної медицини. – 2013. – № 12 (107). – С. 83-87.
23. Al-Ani F. K., Roberson J. Glanders in horses: A review of the literature //Veterinarski Arhiv. – 2007. – Т. 77. – №. 3. – С. 203-218.
24. Chantawannakul P., Dancer B. N. American foulbrood in honey bees //Bee World. – 2001. – Т. 82. – №. 4. – С. 168-180.
25. Chappel, R. J., Prime, R. W., Millar, B. D., Mead, L. J., Jones, R. T., & Adler, B. Comparison of diagnostic procedures for porcine leptospirosis //Veterinary Microbiology. – 1992. – Т. 30. – №. 2-3. – С. 151-163.
26. Falat, V., Didash, E., Matviychuk, I., & Karchemsky, S. Epidemiology of hypodermatosis of hypodermatosis of cattle and measures of control with it in Ukraine //Parasitology International. – 1998. – №. 47. – С. 328.
27. Fernández P. G. Acarapidosis or tracheal acariosis //Options Méditerranéennes: Série B. Etudes et Recherches. – 1999. – №. 25. – С. 107-115.

28. Forsgren E. European foulbrood in honey bees //Journal of invertebrate pathology. – 2010. – T. 103. – C. 5-9.
29. Galajda R. et al. Nosema Disease of European Honey Bees //Journal of Fungi. – 2021. – T. 7. – №. 9. – C. 714 – 728.
30. Petersen J. M., Schriefer M. E. Tularemia: emergence/re-emergence //Vet. Res. – 2005. – T. 36. – C. 455-467.
31. Pozio E. Searching for Trichinella: not all pigs are created equal //Trends in parasitology. – 2014. – T. 30. – №. 1. – C. 4-11.
32. Robertson I. D. Disease control, prevention and on-farm biosecurity: the role of veterinary epidemiology //Engineering. – 2020. – T. 6. – №. 1. – C. 20-25.
33. Rublenko, I. Anthrax in animals //Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies. – 2018. – T. 20. – №. 83. – C. 9-12.
34. Schiller, I., Koesters, R., Weilenmann, R., Thoma, R., Kaltenboeck, B., Heitz, P., & Pospischil, A. Mixed infections with porcine Chlamydia trachomatis/pecorum and infections with ruminant Chlamydia psittaci serovar 1 associated with abortions in swine //Veterinary Microbiology. – 1997. – T. 58. – №. 2-4. – C. 251-260.
35. Sjöstedt A. Tularemia: history, epidemiology, pathogen physiology, and clinical manifestations //Annals of the New York Academy of Sciences. – 2007. – T. 1105. – C. 1-29.
36. Suarez D. L., Schultz-Cherry S. Immunology of avian influenza virus: a review //Developmental & Comparative Immunology. – 2000. – T. 24. – №. 2-3. – C. 269-283.
37. Watson, C. (2006). Clinical: Bovine malignant catarrhal fever. Livestock, 11(6), 17–18. doi:10.1111/j.2044-3870.2006.tb00053.x

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Дніпропетровська обласна рада
Дніпропетровська торгово-промислова палата
Технологічний центр БЕТА (Іспанія)
Університет Жирони (Іспанія)
Університет Кордобі (Іспанія)
Університет сільського господарства в Кракові (Польща)
Чеський університет природничих наук (Чехія)
Університет Мугла Сіткі Кочман (Туреччина)

Дніпро
2022

ЗМІСТ

<i>Логвінова В. В.</i> Особливості морфогенезу клітинних компонентів лімфоїдної тканини тонкої кишки мускусних качок	232
<i>Масліков С. М.</i> Особливості будови рогівки у котів	233
<i>Мирошніченко І. І.</i> Внутрішньоорганне лімфатичне русло лімфатичних вузлів кролів	235
<i>Оліяр А. В.</i> Структурно-функціональні особливості селезінки в новонароджених поросят	236
<i>Пілінас Л. Д., Зажарський В. В.</i> Особливості профілактики інфекційних захворювань тварин та птиці на території Генічеського району Херсонської області	238
<i>Плис В. М., Бутенко К. Р.</i> Вивчення біохімічних показників крові та проведення органолептичних методів дослідження м'яса та м'ясних продуктів за дикроцеліозу великої рогатої худоби	240
<i>Проконова С. Д., Сапронова В. О.</i> Діагностика порушень опорно-рухової функції у собак	245
<i>Самойлюк Г. В.</i> Ефективність тонкогілкової біопсії під час діагностики лімфоми собак.....	247
<i>Сапронова В. О.</i> Діагностика, лікування та профілактика ураження опорно-рухового апарату у собак	249
<i>Сарман Н. С., Зажарський В. В.</i> Ефективність діагностики та лікування парвовірусного ентериту собак в умовах ветеринарної клініки «На Соколе» міста Дніпро.....	251
<i>Семьонов О. В., Федчун О. М.</i> Діагностика та ефективність лікування гіпертиреозу у котів в умовах ветеринарної клініки «Акела» міста Дніпро...	255
<i>Склярів П. М., Колесник Я. В.</i> Вплив мінероелементів на репродуктивну функцію корів	257
<i>Склярів П. М., Петруша В. Г.</i> Методи біотехнології відтворення овець	260
<i>Тішкіна Н. М.</i> Клініко-діагностичні особливості гіпоадrenокортицизму у собак.....	262
<i>Тішкіна Н. М., Міценко Н. В.</i> Клініка, діагностика та лікування тромбоемболії у котів	265
<i>Шендрик Л. І., Пономарьов О. О.</i> Порівняння ефективності лікування кішок за трихомонозу	269
<i>Шендрик Л. І., Шендрик Х. М., Сорокін Д. В.</i> Аналіз поширення та складу гельмінтофауни кишечника собак в умовах клініки ветеринарної медицини «Альфа-Вет» міста Дніпро	271
<i>Шкваря М. М., Сулова Н. І., Матвієнко К. Ю., Кохан О. О.</i> Клініко-діагностичне та ультразвукографічне обґрунтування холециститу у собак.....	273
<i>Шкваря М. М., Сулова Н. І., Перістий М. Г.</i> Комплекс профілактичних заходів метаболічних захворювань у корів родового періоду.....	280

6. Сапин М. Р. Органы иммунной системы (анатомия и развитие). Москва : Медицина, 1982. 23 с.
7. Сорокин А. П. Клиническая морфология селезінки. Москва : Медицина, 1989. 154 с.
8. Pellas T. C., Weiss L. Deep splenic lymphatic vessels in the mouse: A Route of splenic Exit for Recirculating lymphocytes. *Amer. J. Anat.* 1990. 115. P. 347–354.

*Людмила Пілінас, Володимир Зажарський
(Дніпро, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРИВАНЬ ТВАРИН ТА ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ГЕНІЧЕСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вступ. Світ нових інфекційних захворювань величезний (як за масштабами, так і за впливом) і складається переважно із зоонозних захворювань.

Більшість інфекційних захворювань, що виникли в останні десятиліття, мають зоонозне походження із явним залученням дикої природи, наголошуючи на шкідливому впливі на здоров'я людини. Також наголошується, що вплив людини на довкілля призводить до подібних шкідливих наслідків для здоров'я тварин. Це підкреслює складний різноспрямований вплив кожного з цих доменів (людей, тварин та навколишнього середовища) один на одного.

Отже, необхідно спробувати подолати ці перешкоди, а також економічні та соціальні наслідки. Цього можна досягти, використовуючи комплексні стратегії профілактики [1–3].

Мета дослідження. З'ясувати особливості профілактики інфекційних захворювань користуючись даними планів діагностичних досліджень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці інфекційних захворювань та звітів за 2020-2021 роки у Генічеському районі Херсонської області.

Матеріали і методи досліджень. У ході дослідження були використані плани діагностичних досліджень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних захворювань тварин за період 2020-2021 роки.

Дослідження були проведені в умовах Генічеської районної державної лікарні ветеринарної медицини м. Генічеськ Генічеського району Херсонської області.

Діагностичні дослідження проводилися різними методами, серед яких: клінічний, лабораторний, серологічний, алергічний, вірусологічний та ІФА.

Профілактичному дослідженню підлягають різні види тварин, такі як ВРХ, свині, ДРХ, коні, домашня та синантропна птиця, лисиці, собаки, коти, бджоли.

Лікувально профілактичні заходи здійснювалися шляхом вакцинації різних видів тварин та птиці.

Результати досліджень. Проаналізувавши план проведення діагностичних досліджень по профілактиці заразних хвороб тварин протягом 2020-2021 роки

встановлено, що велика рогата худоба досліджена клінічно на заразний вузликовий дерматит, гіподерматоз (підшкіряний овод); досліджена лабораторно на сетаріоз; досліджена серологічно на бруцельоз, лептоспіроз; досліджена алергічно на туберкульоз; досліджена методом ІФА на лейкоз.

Свині були досліджені лабораторно на хламідіози; серологічно на бруцельоз, лептоспіроз.

Дрібна рогата худоба досліджена лабораторно на віспу, чуму, скрепі, інфекційний епідидиміт (баранів); серологічно на бруцельоз, лептоспіроз.

Коні досліджені лабораторно на грип; серологічно на сап.

Домашня птиця досліджена серологічно на грип, Ньюкаслську хворобу (приватний сектор).

Синантропна птиця досліджена вірусологічно на грип.

Лисиці були досліджені лабораторно на сказ, трихінельоз; досліджені серологічно на сказ.

Собаки були досліджені лабораторно на сказ, дирофіляріоз.

Коти були досліджені лабораторно на сказ, трихінельоз.

Бджоли були досліджені лабораторно на американський та європейський гнильці, нозематоз, варооз (вароатоз).

Зробивши аналіз плану проведення щеплень та лікувально-профілактичних заходів по профілактиці заразних хвороб тварин на 2020-2021 роки була проведена вакцинація різних видів тварин, таких як: ВРХ – сибірка, свині – класична чума свиней, ДРХ – сибірка, коні – сибірка, птиця – Ньюкаслська хвороба.

Також була проведена пероральна вакцинація безпритульних тварин: собак – сказ, котів – сказ.

Висновки. Згідно аналізу отриманих даних можна зробити висновок, що завдяки дотриманню всіх заходів щодо попередження виникнення інфекційних захворювань серед домашніх та диких тварин Генічеський район є благополучним щодо інфекційних захворювань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Abdel-Kader, M. S., Hamad, A. M., Alanazi, M. T., Alanazi, A. H., Ali, R., Foudah, A. I., & Alqarni, M. H. (2019). Characterization and hepatoprotective evaluation of sesquiterpenes and diterpenes from the aerial parts of *Juniperus sabina* L. *Saudi Pharmaceutical Journal*, 27(7), 920–929.
2. Manian, F. (2014). Reply to Dellinger. *Clinical Infectious Diseases*. DOI:10.1093/cid/ciu1142
3. Zazharskyi, V. V., Davydenko, P., Kulishenko, O., Chumak, V., Kryvaya, A., Biben, I. A., ... Brygadyrenko, V. V. (2018). Bactericidal, protistocidal and nematocidal properties of mixtures of alkyldimethylbenzyl ammonium chloride, didecyldimethyl ammonium chloride, glutaraldehyde and formaldehyde. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 9(4), 540–545. DOI:10.15421/021881